

A BAKONY HEGYSÉG HOLYVA FAUNÁJÁNAK ALAPVETÉSE, III. (COLEOPTERA: STAPHYLINIDAE)

DR. TÓTH LÁSZLÓ

Természettudományi Múzeum, Budapest

ABSTRACT: The Staphylinidae fauna of the Bakony-Mountains III. — A list and a brief evaluative analysis of 111 species belonging in the Xantholininae and Staphylininae subfamilies from the Bakony Mountains are given. 20 rare and zoogeographically interesting species are supplementary reported with 6 figures.

Bevezetés

A zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum "A Bakony természeti képe" kutatási programjának keretében "A Bakony hegység holyva faunájának alapvetése" munkám most megjelenő 3. rész tanulmányában a Xantholininae és a Staphylininae alcsaládok bakonyi fajait ismertetem. A bevezető tanulmányban TÓTH /1980/ a Staphylinidae család általános jellemzésére már kitértem, különös tekintettel annak bakonyi vonatkozásaira, itt ezért csak a tárgyalásra kerülő alcsaládokat szeretném röviden bemutatni.

A Xantholininae alcsalád fajainak száma a földkerekségen mindössze 500 körül mozog, így a kisebbek közé tartozik. A palearktikus régióban 200, a Kárpát-medencében 60, Magyarországon 37 faj képviseli. A Bakony hegységből ezideig 7 nem 18 fajt sikerült kimutatnunk. A fajok egyrésze külső bélyegei alapján egyáltalán nem, biztonsággal csak a him ivarszerv belső, finomabb szerkezetének vizsgálatával határozható meg, e módszer alkalmazását nem régen vezették be, ezért a régi irodalmi adatok értékelésénél ezt mindenkor figyelembe kell vennünk.

A Staphylininae alcsalád ismert fajainak száma közelítőleg 3000, a család legnagyobb termetű fajait közöttük találjuk. A palearktikus régióban közel 1000 faj él, közülük a Kárpát-medencében 245, Magyarországon 164 ismert. A Bakony hegységből ezideig 18 nem 93 fajt sikerült kimutatnunk.

Az itt ismertetésre kerülő 2 alcsalád fajait illetően az első adatközlés tudomásom szerint 1894-ben történt, REDL /1894/ "Jegyzék"-ében 10, a Staphylininae alcsaládba tartozó fejt sorolt fel. Ezt követően KUTHY /1896/ a "Fauna Regni Hungariae" lapjain 7 faj esetében utalt megnevezett bakonyi lelőhelyre, a fajok közül 2 a Xantholininae alcsaládba tartozik. WACHSMANN /1907/ rendkívül értékes tanulmányában 17 fajt közölt a Pápa környéke megnevezés alatt értett Északi-Bakonyból, a 2 alcsaládból. SZÉKESSY /1943/ Tihanyból 36 fajt sorolt fel, 2 változat és 1 eltérés megemlítésével, az egyik változatot ma már önálló fajnak kell tekintenünk. Ezt követően részletesebb adatközlés egyáltalán nem történt, legfeljebb más témákkal kapcsolatosan került néhány szórvány adat az irodalomba, amelyek faunisztikai szempontból nem bírnak jelentőséggel.

Tanulmányom tárgyi alapját a budapesti és a zirci természettudományi múzeumok gyűjteményeiben őrzött és általam vizsgált közel 20 000 példány képezi mindkét alcsaládból. A viszonylagos teljességre törekvés, valamint a kutatás-történeti áttekintés és adatrögzítés érdekében az irodalomjegyzékben felsorolt

szakmunkák adatait is felhasználtam, ha az idézett adathoz a példány fellelhető volt, külön megjelölés nélkül, ha viszont a példányt nem láttam, az adatot zárójelbe tettem és ha szüksége mutatkozott, kritikai megjegyzésekkel is irtékeltem.

Az általában használt rövidítéseket az első, bevezető tanulmányomban ismerttettem, itt csak a gyűjtők neveit és rövidítésüket kell megismételnem, mert természetesen nem feltétlen ugyanazoknak tartozunk köszönettel eredményeikért itt, mint a már megjelent rész tanulmányokban. A meghatározásnál - a tárgyalat alcsaládok sajátosságainak megfelelően - döntő többségben him példányokat vizsgáltam és azok adatait közlöm, nőstényekre vonatkozóan csak kivételesen tettem utalásokat.

A gyűjtők nevei és rövidítései

A = Apfelbeck, Bl = Bali, Bi = Biczók, B = Biró, Bo = Bokor, Cs = Csiki, E = Ehmman, EY = Endrődy-Younga, Er = Entz, F.R.H. = Fauna Regni Hungariae, F = Priváldszky, Fu = Fuss, Gu = Gurányi, Gy = Győrffy, H = Horváth G., HL = Horváth L., Kf = Kaufmann, KS = Kasper, K = Kaszab, Ke = Kecskeméti, Kü = Köllös, Kő = Kötél, Ku = Kuthy, Le = Lenczy, L = Lichtneckert, M = Magyar, Mé = Mészáros, Mát = Mihalóczy, Mi = Mihók, Mő = Móczár, P = Papp J., Pá = Pável, Pi = Pillich, Pt = Pintér, PL = Podlussány, Re = Redl, Rv = Révy, Rz = Rozner, Sj = Sajó, So = Sipos, S = Siroki, Sp = Speiser, St = Stiller, Sz = Streda, Szlk = Szalay et Kovács, Sz = Székessy, TL = Tóth L., TS = Tóth S., U = Uhl, V = Visnya, W = Wachsman, Wg = Wéniger T.

A FAJOK JEGYZÉKE

XVI. alcshalád /subfamilia/: Xantholininae

1. nem /genus/: *Phacophallus* COIFFAIT, 1956
1. Ph. parumpunctatus /GYLLENHAL, 1827/ - Előfordul Európában, de ma már a többi kontinensre is behurcolták. A sík, domb és az alacsonyabb hegyvidéken egyaránt előfordul, növényi törmelék alatt, komposztban, istállók alomjában él. Pényre repül, az alkonyati órákban repülve rajzik, gyakran csapódik ilyenkor ablakokra, házfalakra. Ritkább faj. A III - V. és IX - XI. hónapokban gyűjtötték. /KB: Pét, I./, Kh: Balatonedrcs ex coll. Cs.
2. nem /genus/: *Leptacinus* ERICHSON, 1839
2. L. pusillus /STEPHENS, 1833/ - A palearktikus régióban terjedt el. Korhadó növényi anyagokban, komposztban, szalmakazlak alatt, korhadó szénában, csürök alomjában él. Ritka faj, leginkább kora tavasszal és késő ősszel gyűjtötték. /= linearis /RAVENHORST, 1802/ /. /Bf: Tihany, 1934. V. 9. Sz/, EB: Pápa, 1898. III. W.
3. L. othioides BAUDI, 1869 - Dél-Európában és Közép-Európa déli területein él az eddigi vizsgálatok tanúsága szerint, valószínű azonban, hogy areája lényegesen nagyobb. Korhadó növényi anyagok, trágya, komposzt között, illetve alatt él. Az év minden hónapjában gyűjtötték. /= silvanus COIFFAIT, 1956/. KB: Ósi, 1951.VI.1. gólyafészkekből Sz. Pét, 1977. XII.5. /szalmakazal alól rostálva/, PL 3 db
3. nem /genus/: *Gauropterus* C.G. THOMSON, 1860
4. G. fulgidus /FABRICIUS, 1787/ - Előfordul Európában, a Földközi-tenger környékén, Észak-Afrikában, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban, Délkelet-Ázsiában és Észak-Amerikában. Korhadó növényi törmelékben, kerti és erdei avarban, vízparti törmelék között, de gyűjtötték komposztból, istállók alomjából és tuskókból is. Az év minden hónapjából ismertek az adatai. /Bf: Tihany, 1941. V.15. K.Sz./, KB: Berhida, 1954. Ie.
4. nem /genus/: *Gyrophynus* SAMOUEILLE, 1819
5. G. punctulatus /PAYKULL, 1789/ - Előfordul az egész palearktikus régióban,

valamint Észak-Amerikában, Argentínában, Közép- és Délkelet-Ázsiában. A legkülönbözőbb korhadó növényi anyagokban, komposztban, trágyában, rothadó gombákban él. Szélesen elterjedt faj, azonban seholsem gyakori, a VI. - XI. hónapokban. EB: Zirc, Pá, det. Gridelli

6. *G. fracticornis* /O.F. MÜLLER, 1776/ - Elterjedése ma még nem tekinthető kellőképpen tisztázottnak, a kutatók egyrésze palearktikus fajnak tartja, másrészt azonban Észak-, Közép- és Dél-Európából, valamint Észak-Amerikából származó adatait idézi. A legkülönbözőbb korhadó növényi anyagokban, komposztban, trágyában él, főként a nyári és az őszi hónapokban gyűjtötték. Bf: Tihany 1941. V. 15. K.Sz., EB: Pápa, W., Zirc, L., KB: Osi, 1951.VI.1. /kaszal, gölyafészek/. 4 db. Sz., Pét, 1977. XII.5. /szalmakaszal alól rostálva/ 12 db. PL. Kh: Balatonederics, 2 db. Gy, Gyenesdiás, 1949. VII. 12 - 28. /nádás, lámpafényre/ K.

7. *G. angustatus* STEPHENS, 1833 - Eredetileg palearktikus elterjedésű, de ma már Észak-Amerikába is behurcolták. Erdőkben és nyílt növényzövegetekben, avar, vízparti növényi törmelék, trágya és rothadó gombák alatt él, de megtalálták hangyafészkekben, télen pedig kis emlősök földalatti építményeiben is. Az év minden hónapjában gyűjtötték. EB: Bakonyszentkirály, 1978.IX.8. PL, Ep-lény, 1977.XII. 5. /szalmakaszal alól rostálva/. PL.Rz. Huszárokölöpuszta /, Mi, Pápa, 1897. IV. F. KB: Csetény, 1978.II.25. /szalmakaszal, rostálva/ PL, Dudar, 1978.II.25. /szalmakaszal, rostálva/ PL, Pét, 1977. XII. 5. 2 db. PL, Kh: Balatonederics, 2 db. Gy /det. Bordonni/

8. *G. atratus* /HEER, 1839/ - Észak és Közép-Európában fordul elő. Az eddigi adatok szerint hangyafészkekben él /Formica, Lasius fajok/ kivételesen korhadó növényi anyagok közül is gyűjtötték. Ritkább faj, III - V. és IX - XII. hónapokból vannak gyűjtési adatai. EB: Gézaháza, 1957.VI. 11. K. KB: Pét, 1977. XII.5. /szalmakaszal rostálva/ PL.

5. nem /genus/: *Xantholinus* DEJEAN, 1821
1. alnem /subgenus/: *Leptophellus* COIFFAIT, 1956

9. *X. flavorinctus* HOCHHUTH, 1849 - Előfordul Délkelet és Közép-Európában, valamint helyenként Nyugat-Európában. Réteken, szántóföldeken és legelőken komposzt, trágya, korhadó növényi törmelék alatt, ritkábban erdőkben korhadó kéreg alatt, faliszokban, mohapárnák alatt és rothadó gombákban él, inkább a hegyvidéket kedveli, de síksági adatai is ismeretesek. Az egész év folyamán gyűjtötték, de leggyakoribb kora tavasszal és ősszel. /= *reducens* Auct. = *ochropterus* NORMMANN, 1837/ Kh: Keszthely, Gy. /det. Bordonni/

2. alnem /subgenus/: *Phalacroclinus* COIFFAIT, 1972

10. *X. glaber* /NORMMANN, 1837/ - Előfordul Dél és Közép-Európában, Észak-Európa déli területein, a Földközi-tenger partvidékén, Kis-Ázsiában és Észak-Amerikában. Főként lombosfák, ritkábban fenyők korhadó, gombás tuskóiban, azok omléiban, madárfészkekben, avar és moha alatt de ritkán hangyafészkekben is gyűjtötték. Az év minden hónapjából ismertek adatai. Bf: Tihany, 1939. IV.15. 4 db. Sz, EB: Bakony, F, Parkasgyepű, Mi, Pápa, 1897. 2 db. W. /det. Bordonni/

3. alnem /subgenus/: *Milichilinus* REITTER, 1908

11. *X. decrus* ERICSON, 1839 - Előfordul Délkelet-Európában és Közép-Európa déli területein. Elsősorban öreg erdei fák tuskóiban, kérge alatt, faliszójében és a törvükben összegyűlt avarban, mohapárnák alatt él. A nyári hónapoktól a következő év koratavaszi hónapjaiig gyűjtötték. EB: Bakony, 2 db. F, Bakonyszentlászló: Hódos-ér, /kövek alól/, 1955.IV.28-30. HL., Ugod, 1978.III.19. PL., Zirc, 1956.X.8. 3 db. Le. KB: Gerence-völgy, 1958.IX.30. P.

4. alnem /subgenus/: *Purrolinus* COIFFAIT, 1956

12. *X. tricolor* /FABRICIUS, 1787/ - Előfordul Észak és Közép-Európában, helyenként Dél- és Nyugat-Európában. Erdei faj, lombos és tűlevelű fák avarjában, mohapárnák, kövek alatt él, nedvesebb réteken, tisztásokon az alkonyati órákban gyakran repülve rajzik. Gyűjtötték a IV. - VIII. hónapokban. EB: Zirc, Ku, L. /det. Bordonni/

5. alnem /subgenus/: *Acanthophallus* COIFFAIT, 1956

13. *X. laevigatus* JACOBSEN, 1847 - Előfordul csaknem egész Európában. A hegyvidék erdeiben, korhadó tuskókban, avar és mohapárnák alatt, kertekben komposzt-

ban, ürülék és rothadó gombák alatt él. Az V. - XI. hónapokban gyűjtötték. EB: Parkasgyepű, 1976.VII.23. - IX.5. 2 db. IX.5 - X. 11., 1977. V. 3. - VI. 6., VII. 8. - VIII. 8., 1977. XI. 24. - 1978. V. 12., 1978. VIII.14. - IX. 27., IX. 27. - X. 27. / talajcsapda, in: *Pagetum silvaticae/ leg. et det. TL., Zirc: Pintér-hegy, 1941.X.19. Szlk.*

6. alnem /subgenus/: *Xantholinus* s.str.

14. *X. longiventris* HERR, 1839 - Előfordulása ma nem tekinthető kellőképpen tisztázottnak, korábban palearktikusnak tartották, azonban a régi adatok egy egész fajcsoportra vonatkoztak, jelenleg biztonsággal csak Dél- és Közép-Európából, Észak-Afrikából és Kis-Ázsiából származtak ki. Korhadó növényi anyagok, trágya, ürülék, komposzt alatt él, faodvakban, kis emlősök földalatti építvényiben telel át. Meleg nyári alkonyatokon repülve rajzik. Az év minden hónapjában gyűjtötték. Bf: Lovas, 1978.XI.6. PL., Tihany, 1941.V.15. KSZ.

7. alnem /subgenus/: *Paraphellus* BORDONI, 1972

15. *X. linearis* OLIVIER, 1794 - Palearktikus elterjedésű. A legkülönbözőbb korhadó növényi anyagok, trágya, ürülék, komposzt, széna, szalma, stb. alatt él, alkonyatkor repülve rajzik, télen nagyobb madárfészkekben, kis emlősök földalatti járataiban telel át. Az év minden hónapjában gyűjtötték, de korai tavasszal és késő őszkor a leggyakoribb. Bf: Káptalanfűred, 1966. IV. 10. TL., Tihany, 1940. IX. 15. 2 db. 1941. V.15. K.Sz. EB: Bakony, V. 2 db. /det Bordonni/, Bakony-szentlászló, 1965. IX. 15. TL. Hódos-ér-völgy, 1965. V. 17. TL, Pápa, 5 db. W /det Bordonni/, KB: Eplény, 1964. V. 2. TL - 1977.XII.5. /széna-kaszal alól rostálva/ PL. Rz., Fehérvárcsurgó, 1923. XI. 20. /det. Bordonni/, Kh: Balatonederics, E. Gy /det. Bordonni/, Tátika. 1965. IX. 17. TL.

6. nem /genus/: *Othius* STEPHENS, 1829

16. *O. punctulatus* GOEZE, 1777/ - Palearktikus elterjedésű. Elsősorban erdőkben, avar, fakorhadék, moha párnák alatt, de erdei tisztásokon kövek, trágyakupacok, rothadó gombák alatt is gyűjtötték. Az év minden hónapjából ismertek gyűjtési adatai. /= fulvipennis /FABRICIUS, 1792/ /. Bf: Tihany, 1964. V. 31. TL. EB: Parkasgyepű, Mi - 1975. XII.9. - 1976. IV. 9., 1976. IV.19. - V. 24., V. 24. - VI. 25. - VII. 23., X. 11. - XI. 9., XI. 9. - 1977. III. 23. 15 db., 1977. III. 23. - V. 3. 6 db., V.3. - VI. 6. 2 db., XI. 24. - 1978.IV. 1. 18 db., IV. 1. - V. 12., 1978. V.12. - VI. 9. 7 db., X.27. -XI.24. /talajcsapda, in: *Pagetum silvaticae/ TL., Pápa, 1897. IV. W., Zirc, Ku, L, Pá, - 1956. X. 8. 2 db. Le, - Cuha-völgy, 1936. IV. 12. K, - Pintér-hegy, 1941.X.19. 2 db. Szlk. DB: Kab-hegy, 1965. IV. 17 - V. 15., V. 15. - VII. 13., VII. 13. - VIII. 18., VIII. 18. - IX, 26. /talajcsapda/ TL. KB: Eplény, 1964. V. TL. Kh: Tátika, plató, 1953. IX. 13. /bükffa kéreg alól/K.*

17. *O. laeviusculus* STEPHENS, 1833 - Előfordul Dél- és Nyugat-Európában, Közép-Európa déli területein, a Földközi-tenger partvidékén, Észak-Afrikában és Kis-Ázsiában. Nedves területeken, ártéri erdőkben, vízpártokon, korhadó avar, moha, kéreg darabok alatt él, alkonyatkor repülve rajzik. Ritka, III. - VI. és VIII - IX. hónapokban gyűjtötték. EB: Zirc, L., Kh: Keszthely, Gy.

7. nem /genus/: *Baptolinus* KRAATZ, 1856

18. *B. affinis* /PAYKULL, 1789/ - Előfordul Európában, a Kaukázusban és Sziberiaiban. Elsősorban öreg fenyők tuskóiban, a kidőlt törzsek kérge alatt, falisztyében és mohapárnáin alatt él, de ritkábban előkerült már bükffa kéreg alól is. Ritkább faj, III - X. hónapokban gyűjtötték. EB: Zirc, ex coll CS, - 1955. IX. Le., Kh: Vállus, 1978. IV. 3. PL. 2 db

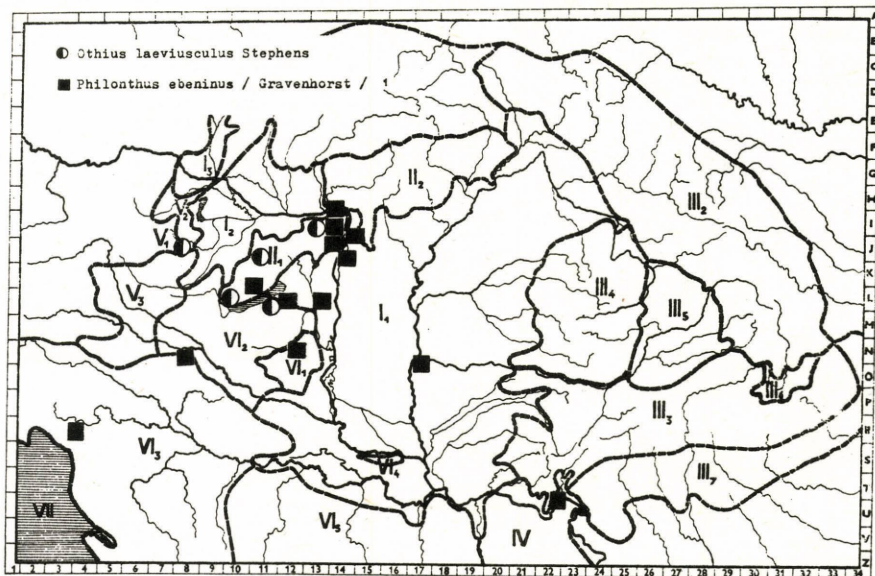
XVII. alcsalád /subfamilia/: STAPHYLININAE

1. nemzetség /tribus/: Staphylinini

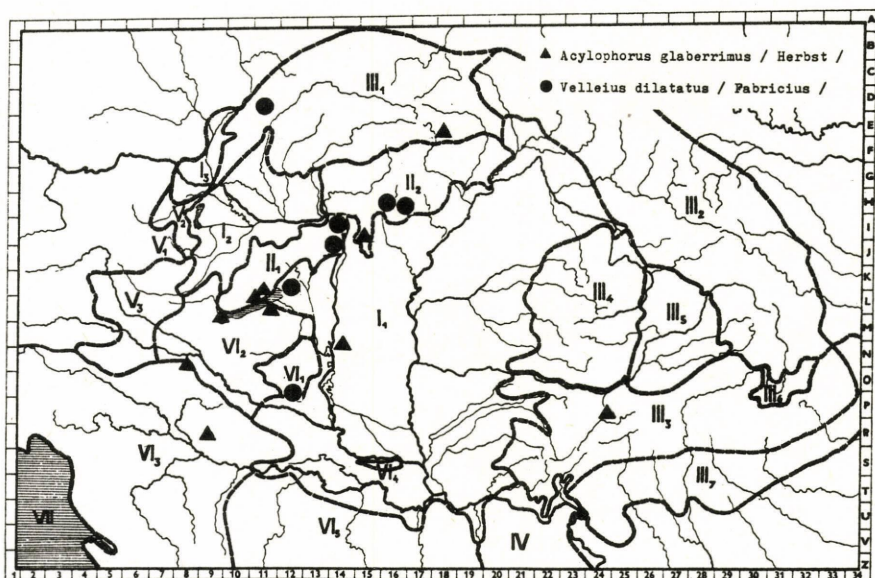
1. alnemzetség /subtribus/: Staphylini

1. nem /genus/: *Emus* Leach, 1819

19. *E. hirtus* /LINNAEUS, 1758/ - Előfordul Közép- és Dél-Európában, Észak-Európa déli területein, a Kaukázusban, a Földközi-tenger partvidékén. Erdei fák kifolyó feredvén, rothadó növényi anyagokon, trágyán, ürüléken él, ahol más rovarok lárváit fogyasztja. Ritka faj, IV - X hónapokból ismertek gyűjtési adatai. Bf: Badacsony, F.R.H., Tapolca, 1899.Re., DB: Papod, Le.

1. ábra: Ritka Staphylininae-fajok elterjedése a Kárpát-medencében.
 Abb.1: Die Verbreitung der seltenen Staphylininae-Arten in dem Karpaten-Becken.

2. ábra: Ritka Staphylininae fajok elterjedése a Kárpát-medencében.
 Abb.2: Die Verbreitung der seltenen Staphylininae-Arten in dem Karpaten-Becken.

2. nem: *Ontholestes* GANGLBAUER, 1895

20. *O. tessellatus* /FOURCROY, 1758/ - Kimutatták az egész palearktikus régióból a Földközi-tenger partvidékének kivételével. Főként erdőszegélyeken, réteken, tisztásokon, erdőkkal határos szántóföldeken, legelőkön trágyán, állati ürüléken, rothadó növényi anyagokon él. Szélesen elterjedt ugyan, de mindentűnt ritka faj, III - XI. hónapokból ismertek a gyűjtési adatai. /= nebulosus FABRICIUS, 1792/. Bf: Tapolca, 1894. Re., Vindornyaszőllős: Kovács-hegy, 1961. VI.23. /fűhálózva/ K.

21. *O. murinus* /LINNAEUS, 1785/ - Palearktikus elterjedésű. Erdők közelében, nyílt növényzövegetekben, réteken, legelőkön rothadó növényi anyagokon, trágyán, ürüléken él. A IV. - X. hónapokból vannak gyűjtési adatai, gyakori faj. Bf: Tapolca, Re., Tihany, 1934. V. 7. Sz. - VI. 15. Má. - 1939. IV. 15. Sz. - VI. 17. Sz., Vaszoly, 1978. IV. 24. PL. EB: Bakony ?/, Pápa, Mi, 1900. W., Zirc, 1956. X.8. Le. KB: Berhida, 1954. IV. Le., Váralota, 1925. VI. /Streda?/, Kh: Balatonyörök, 1954. VI. Le., Gyenesdiás, 1948. VIII. 21. 2 db. Sz.

22. *O. haroldi* /EPPELSHEIM, 1884/ - Az eddig ismert adatok szerint közép-európai fajnak tűnik, nincs azonban kizárva, hogy áréája jóval nagyobb. Szántóföldeken és legelőkön trágyáról ürülékről, rothadó növényi anyagokról gyűjtötték III - V. és VIII. hónapokban. Kh: Tátika, 1954. V. Le.

3. nem /genus/: *Platydracus* THOMSON, 1858

23. *Pl. chalcocephalus* /FABRICIUS, 1801/ - Előfordul a tág értelemben vett Közép-Európában, Délkelet-Európában, Kis-Ázsiában és a Kaukázusban. Főként zárt lombos erdő állományokban, erdei réteken, tisztásokon, friss ló és tehén-trágyán, avar, növényi korhadék, moha és kövek alatt él, talajcspadkában egyike a leggyakoribb fajoknak a Bakony-hegységben, ahol május elejétől október végéig előkerültek példányai. EB: Farkasgyepű, 1975. V. 9. - VII. 10. 10 db, VI. 9. - VII. 10., VII.10. - VIII.11. 22 db, VIII. 11. - IX. 11., 1976. V. 24. - VI. 25. 10 db, VI. 25. - VII. 23. 8 db, VII. 23. - IX. 5., 1977. V. 3. - VI. 6., VI. 6. - VII. 8. 21 db, VII.8. - VIII. 8. 10 db, VIII. 8. - X. 12., XI. 24. - 1978. IV. 1. 4 db, 1978. V. 12. - VI. 9. 3 db, VI. 9. - VII. 17. 10 db, VII. 17. - VIII. 14. 12 db, VIII. 14. - IX. 27., IX. 27. - X. 27. 4 db, 1979. V. 25. - VII. 12. 4 db, VI. 25. - VII. 23. 4 db, VII. 23. - IX. 5. /talajcspada, in: Pagetum silvaticae /TL DB: Kab-hegy, 1965. IV. 17. - V. 15., V. 15. - VII. 13. 5 db, VII. 13. - VIII. 18. 6 db, VIII. 18. - IX. 26. 2 db /talajcspada/ TL

24. *Pl. stercorarius* /OLIVIER, 1794/ - Előfordul Európában, a Kaukázusban, Kis-Ázsiában. Nyíltabb területeken, erdő szegélyeken kövek, trágya, korhadó növényi anyagok alatt és fűgökerek között él. Ritkább faj, V. - IX. hónapokban gyűjtötték. EB: Farkasgyepű, 1975. V. 9. - VII. 10. /talajcspada/ TL.

4. nem /genus/: *Dinothenarus* /THOMSON, 1858

25. *D. pubescens* /DE GEER, 1774/ - Euró-szibériai elterjedésű. Főleg a hegyvidéken terjedt el, ahol trágyából, rothadó gombákból, árvízi hordalékból gyűjtötték, a IV - X. hónapokban. Bf: Tapolca, Re/, Tihany, 1934. IV. 13. Má.

5. nem /genus/: *Staphylinus* LINNAEUS, 1758

26. *St. caesareus* CEDERHJELM, 1798 - Előfordul Európában, a Földközi-tenger partvidékén és Észak-Amerikában. Főként nyílt növényzövegetekben, nedves réteken trágya, kövek alatt, növényi korhadék között, de gyakran szabadon futkosva gyűjtötték a III - X. hónapokban, elterjedt, azonban seholsem közönséges. Bf: Tapolca, Re/, Tihany, 1934. V. 9. EB: Kőrös-hegy, 1907. VI. Cs., Farkasgyepű, 1978. VIII. 10. KS. DB: Kab-hegy, 1965. VII. 13. 2 db, TL., Ócs, 1962. VIII. 18. TL. KB: Bakonypölöske, 1955. III. Le.

27. *St. dimidiaticornis* GEMMINGER, 1851 - Előfordul Közép- és Délkelet-Európában, helyenként Észak-Európa déli területein. Nedvesebb erdőkben és réteken kövek alól vagy a csupasz talajfoltokon futkosó példányait gyűjtötték IV - VIII. hónapokban. Bf: Tihany, 1934. V. 9. Sz. - 1939. IV. 15. Sz., Veszprém, 1936. IV. 10. K. EB: Pápa, 2 db Mi., Kh: Héviz, Ho.

6. nem /genus/: *Abemus* MULSANT & REY, 1876

28. *A. chloropterus* /PANZER, 1796/ - Előfordul Közép- és Délkelet-Európában,

szórványosan megtalálták Nyugat- és Dél-Európában is. Főként lombos erdőkben, öreg tuskók falisztyjében, kéreg alatt, avarban és moha alatt gyűjtötték IV - VII. hónapokban. EB: Bakonyszentlászló: Hódosér-völgy, 1955. IV. 28 - 30 HL /Pápa, W/ Kh: Tátika, 1953. IX. 3 db Le.

7. nem /genus/: *Ocypus* LEACH, 1819

1. alnem /subgenus/: *Ocypus* s. str.

29. *O. brunripes* /FABRICIUS, 1781/ - Előfordul Közép- és Délkelet-Európában és Észak-Európa déli területein. Nedvesebb területeken, álló és folyóvizek erdőszegélyeiben, erdei réteken, mocsarak közelében kövek, korhadó kéreg, árvízi hordalék, rothadó gombák alatt gyűjtötték a II - IX. hónapokban. Bf: /Tihany, 1939. VI. 21. Si/, EB: Bakonyszentlászló, 1955. IV. 28 - 30. /kövek alól HL.

30. *O. ophthalmicus* /SCOPOLI, 1763/ - Előfordul Európában, a Kaukázusban, Örményországban és Észak-Afrikában. Lombos erdőkben, ritkábban erdőszegélyeken nyílt növényzetekben kövek, moha fadarabok, avar és más korhadó növényi anyagok alól, illetve közül gyűjtötték III - X. hónapokban. /= cyanus PAYKULL, 1789/ Bf: /Tapolca, 1894. Re/, Tihany, 1935. IX. 8. EB: /Zirc, L/.

31. *O. similis* /FABRICIUS, 1792/ - Előfordul Közép és Dél-Európában, valamint Észak-Európa déli területein. Lombos erdőkben, nedvesebb erdőrészekben kisebb tisztásokon, ritkán szárazabb erdőszegélyeken kövek, moha, fadarabok alatt él. Gyakran gyűjtötték avar rostálásával és talajcspadással. Adatai II - X. hónapokból ismertek. /= nitens FAUVEL, 1872 nec SCHRANK/ Bf: Alsóörs, 1977. IX. 25. Bl. EB: Farkasgyepű, 1975. V. 9. - VI. 9. 7 db, 1975. XII. 4. - 1976. IV. 19., 1976. IV. 19. - V. 24. 4 db, V. 24. - VI. 25., IX. 3. - X. 11. 3 db, X. 11. - XI. 9. 3 db, XI. 9. - 1977. III. 23. 4 db, 1977. III. 23. - V. 3. 4 db, V. 3. - VI. 6., X. 19. - XI. 24. 3 db, XI. 24. - 1978. IV. 1. 2 db, 1978. IV. 1. - V. 12. 5 db, V. 12. - VI. 9. 11 db /talajcspada, in: Pagetum silvaticae/ TL., /Pápa, W./

32. *O. olens* /O.F. MÜLLER, 1764/ - Európai faj. Erdőkben tápanyagban gazdag talajon kövek, fadarabok, avar, moha alól gyűjtötték III - X. hónapokban. Bf: Alsóörs, 1977. IX. 25. Bl. /Balatonfüred, W/, Tihany, 1930. IX. 25. B., X. 15. Szi., 1934. V. 8. és 16. Sz., VI. 12. Má., 1939. IV. 15. Sz., VI. 21. 4 db Bi., 1964. VI. 5. EL., Veszprém, 1978. VII. 5. Bl. - Jutas, erdő, 1978. V. 17 db TL. - 1936. IV. 10. K. EB: Pápa, 2 db Ml, /Pápa, W/ DB: Padrag, 1926. IX. Sr.

33. *O. biharicus* /J. MÜLLER, 1925/ - Előfordul Közép-Európa délkeleti területein. Erdei faj, a sík és dombvidék, valamint az alacsonyabb hegyvidék erdeiben kövek, avar, fadarabok, moha alatt él, a Kárpát-medencében elterjedt, a nem egyik leggyakoribb faja. Gyűjtötték III - X. hónapokban. Számos régen közölt irodalmi adat ismert az *O. tenebricosus* Gravenhorst, 1846 fajra, amely csak a nyugati határvidékeinken él és igen ritka, ezért azokat fenntartással kell kezelnünk, csaknem valamennyi az itt ismerttetett *O. biharicus* /G.Müller/ fajra vonatkozik. Bf: Aszófő: Ágas-hegy, 1977. V. 22. 2 db Rz., EB: Fenyőfő, 1977. VII. 30 - 31. 2 db Rz., Farkasgyepű, 1975. VI. 9. - VII. 10. 19 db, VII. 10. - VIII. 11. 8 db, VIII. 11. - IX. 11. 22 db, IX. 11. - X. 13. 6 db., 1976. IV. 19. - V. 24., V. 24. - VI. 25. 4 db, VI. 25. - VII. 23. VII. 23. - IX. 5. 14 db, IX. 5. - X. 11., 1977. VI. 6. - VII. 8. 2 db, VII. 8. - VIII. 8. 15 db, VIII. 8. - X. 19. 19 db, XI. 24. - 1978. IV. 1., 1978. V. 12. - VI. 9. 3 db, VI. 9. - VII. 17. 8 db, VII. 17. - VIII. 14. 10 db, VIII. 14. - IX. 27. 12 db, IX. 27. - X. 27. 2 db, 1979. V. 25. - VI. 12. 3 db, V. 25. - VII. 14., VI. 12. - VII. 14. 17 db /talajcspada, in: Pagetum silvaticae/ TL., Kőris-hegy, 1977. VII. 30-31. Rz, Ugod: Somberek, 1977. V. 8. 2 db Rz.

2. alnem /subgenus/: *Pseudocypus* MULSANT & REY, 1875

34. *O. mus* /BRULLÉ, 1832/ - Előfordul Dél-Európában, Közép-Európa délkeleti területein, a Földközi-tenger vidékén és Kis-Ázsiában. Főként az alacsonyabb hegyvidék délies kitétségu lejtőinek erdeiben, kövek, fadarabok, moha alatt él, ritkábban rothadó gombákról is gyűjtötték. Csak az őszi hónapokból vannak adataink. Bf: Alsóörs, 1977. IX. 25. Bl., Káptalanfüred, 1963. X. 7. 6 db TL., EB: Zirc: Pintér-hegy, 1941. X. 19. 4 db Szlk.

35. *O. fuscatus* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Észak- és Közép-Európában, helyenként Délkelet-Európában és Szibériában. Erdőkben és ritkábban nyílt nö-

vényszövetkezetekben kövek, moha, avar és más korhadó növényi törmelék alatt illetve között él, a III - XI. hónapokból vannak adataink, meglehetősen ritka. EB: Zirc, Gy.

36. *O. fulvipennis* ERICHSON, 1840 - Előfordul Kelet- és Közép-Európában, a Kaukázusban és Szibériában, valamint helyenként Kis-Ázsiában. Erdőkben, erdőszegélyeken, réteken és lápokon egyaránt előfordul, a hegyvidéken meglehetősen magasra /1 000 m./ felhatol, kövek, fadarabok, növényi korhadék között él, nedvesség igényes, elterjedt, de ritkább faj. Bf: Tihany, 1939. VI. 21. Bi., /1940. IX. 15/ Sz.

37. *O. aenoocephalus* /DE GEER, 1774/ - Előfordul a tág értelemben vett Közép- és Észak-Európában, valamint Szibériában. Főleg nedvesebb erdőkben, parkokban és pocsolyák közelében, ritkán azonban száraz területeken is előkerült kövek, moha, avar és árvízi hordalék alól. IV- IX. hónapokban gyűjtötték. Bf: Tihany, 1939. VI. 21. Bi., Kh: Eeletmederics, W.

38. *O. picipennis* /FABRICIUS, 1792/ - Palearktikus elterjedésű faj. Nyílt növénytársulatokban réteken és legelőkön, szántóföldeken kövek, fadarabok, korhadó növényi anyagok, szalma, szalma, trágya alól gyűjtötték, a hegyvidéken kopár xerotherm lejtők mohapárnái és kövek alól került elő a III - X. hónapokban. Bf: Tihany, 1939. IV. 15. Sz., 1935. IX. Si., Zánka, Le. EB: Pápa, W., Zirc, Le. KB: Kádárta, 1956. IX. Le - var. *tristis* /FABRICIUS, 1792/ - EB: Zirc, Le. KB: Kádárta, 1956. IX. Le

3. alnem /subgenus/: *Tasgius* STEPHENS, 1829

39. *O. pedator* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Európában az északi tájak kivételével, Észak-Afrikában és a Kaukázusban. Nyílt növénytársulatokban, erdőszegélyeken, kertekben és más kultur területeken kövek, korhadó növényi anyagok alatt él, az V.- IX. hónapokban gyűjtötték, ritkább faj. Bf: Tihany, 1936. VI. S., 1939. VI. 21. Bi

40. *O. ater* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Európában az északi tájak kivételével és Észak-Afrikában. Erdőszegélyeken, szántóföldeken, legelőkön, kertekben, vízpartokon kövek és korhadó növényi törmelék alatt él, gyűjtési adatai a IV. - X. hónapokból ismertek, a Bakony hegységből csak földalmi adatai vannak. Bf: /Tapolca, 1894. Re., P.R.H./

4. alnem /subgenus/: *Alapsodus* TOTENHAM, 1939

41. *O. compressus* /MARSHAM, 1802/ - Előfordul Dél- és Közép-Európában, valamint Észak-Európa déli területein. Ritkább erdőkben, erdőszéli bozótokban, ritkábban nyílt területeken, kövek, moha, avar, korhadó fatuskók kérge alatt él. A IV. - X. hónapokban gyűjtötték. EB: Parkasgyepű, 1975. VIII. 11. - IX. 11. 4 db, IX. 11. - X. 13. 2 db, 1976. VII. 23. - IX. 5., X. 11. - XI. 9. 1977. VIII. 8. - X. 19. 2 db, XI. 24. - 1978. IV. 1., 1978. VIII. 14. - IX. 27. 9db, IX. 27. - XI. 24., 1979. V. 25. - VII. 12., VI. 12., - VII. 14. 5 db. /talajcspada, in: *Pagetum silvaticae* / TL. DB: Kab-hegy, 1965. VIII. 18. - X. 26. /talajcspada/ TL. Az *Ocypus* /*Alapsodus*/ *edentulus* Bloch, 1799 faját Pápa környékéről sorolta fel Wachsmann Ferenc tanulmányában. Sajnálatos, hogy ma már a példányt előkeríteni nem tudjuk így megállapíthatatlan, hogy valószínűleg mely rokon fajról lehet szó. Az *O. globulifer* FOURCROY, 1785 - amelynek synonymja - csak a Keleti-Kárpátokból van bizonyíthatóan kimutatva. Valószínű, hogy a nagyon hasonló *O. winkleri* BERNHAUER, 1906 vagy az *O. melanarius* /HEER, 1839/ fajok egyike jöttébe.

2. alnemzetség /subtribus/: *Xanthorygi*

8. nem /genus/: *Creophilus* SAMOUELLE, 1819

42. *C. maxillosus* /LINNAEUS, 1758/ - Előfordul a holarktikus régióban. A sík, domb és hegyvidéken egyaránt előfordul, elsősorban állati hullákon, rothadó gombákban, trágyán, ürüléken él, a IV. - XI. hónapokban gyűjtötték. Bf: /Bálatonfűred, L./, Tihany, 1934. X. 12. Má., /Tapolca, Re/. EB: /Bakony, W., Pápa, W./, KB: Eplény, 1965. VIII. TL., 1977. III. 26. 4 db Re.

2. nemzetség /tribus/: *Philonthini*

9. nem /genus/: *Neobisnius* GANGLBAUER, 1895

43. *N. villosulus* /STEPHENS, 1832/ - Előfordul Közép-Európában, Észak-Európa déli és Dél-Európa északi területein. A domb és hegyvidék álló és folyóvizeinek partján, nedves növényi törmelék alatt él, a IV. és IX. hónapokban

gyűjtötték. Bf: Tihany, 1939. VI.21. 2 db Bi.

44. *N. procerulus* /GRAVENHORST, 1806/ - Előfordul Közép- és Dél-Európában, Dél-Szibériában, a Földközi-tenger partvidékén, Kis-Ázsiában, Észak-Afrikában és a Kaukázusban. Kisebb-nagyobb állóvizek parti törmelékeiből és folyóvizek árvízi hordalékából gyűjtötték III. - IX. hónapokban. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII.12.-28. 3 db. K.

10. nem /genus/: *Erichsonius* FAUVEL, 1874

45. *E. cinerascens* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Európában, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban és néhány irodalmi adat szerint Észak-Amerikában. Mocsaras területen vizközéltben, moha, korhadó növényi törmelék, avar, árvízi hordalék alatt él, gyűjtötték a III. - V. és IX.-XI. hónapokban. Bf: Tihany, 1941.V.15. K.Sz.

11. nem /genus/: *Philonthus* CURTIS, 1829

46. *Ph. intermedius* /BOISDUVAL & LACORDAIRE, 1835/ - Előfordul Közép- és Dél-Európában, Észak-Európa déli területein, a Földközi-tenger vidékén, Észak-Afrikában, Kis-Ázsiában és a Kaukázusban. A síkságtól a magasabb hegyvidékeken csaknem a fehérvíz felé felhalmozódik. Trágyán, ürüléken, korhadó növényi anyagok alól gyűjtötték III - XI. hónapokban. EB: Pápa, 1893. W., Zirc, L. Bf: Szent György hegy, 1965. VIII. 13. TL., Kh: Héviz, 1964. IV. 3. TL. [A *Ph. laminatus* /CREUTZER, 1799/ irodalomban közölt kárpát-medencei, így bakonyi adatai is erre a fajra vonatkoznak feltehetően.]

47. *Ph. decorus* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Észak- és Közép-Európában, helyenként Dél-Európa hegyvidékein. Erdei faj, pocsolyák, erek, kisebb patakok partján, nedvesebb talajfoltokon moha, korhadó avar, növényi törmelék alatt él, valamint rothadó gombákban. A III - XI. hónapokban gyűjtötték. EB: Farkasgyepű, 1975. III. 21. - V. 9., V.9.-VI.9., VII.10. - VIII. 11., VIII.11. - IX.11., IX. 11. - XI.13., XII. 9. - 1976. IV. 9., 1976. IV. 19. - V. 24., V.24. - VI.25. 5 db, VII.23. - IX.5. 5 db, IX.3. - X. 11. 2 db, 1977. III.23. - V.3. 6 db, V. 3. - VI. 6. 7 db, VI. 6. - VIII.8. 4 db, VIII. 8. - X. 19. 2 db, XI. 24. - 1978. V. 12. 1978.IV.1. - V. 12., V. 12. - VI. 9. 16 db, VI.9. - VII. 17. 12 db, VII. 17. - VIII. 14. 9 db, VIII. 14. - IX.27. 10 db, IX.27. - X. 27. 2 db, 1979. V. 25. - VII. 12. 85 db, VI. 12. - VII. 14. 5 db /talajcsapda, in: Fagetum silvaticae/ TL., Zirc: arborétum, 1977. VI. 5. 3 db, Pi.Sp. Wg.

48. *Ph. politus* /LINNAEUS, 1758/ - Palearktikus elterjedésű, irodalmi adatok szerint azonban előfordul illetve kimutatták már Észak-Amerikából, Izlandról, sőt Tasmaniából és Új-Zélandról is. Korhadó növényi anyagok közül, trágyáról, ürülékről és gombákról gyűjtötték a III - X. hónapokban. /= *aeneus* ROSSI, 1790/ Bf:Tihany, 1940. V. 25. Sz. KB: Eplény, 1964.V.2. 4 db TL.

49. *Ph. chalcus* STEPHENS, 1832 - Előfordul az egész palearktikus régióban. Korhadó növényi anyagok közül, trágyából, gombából és kifolyó fánedvről gyűjtötték a IV - X. hónapokban. Bf: Tapolca: Visnyópuszta, 1955. V. 26. Kő. EB: Farkasgyepű, 1977. V. 3. - VI. 6. 3 db, VII. 8. - VIII. 8. /talajcsapda, in: Fagetum silvaticae/ TL., Pápa. Kh: Balatonyörök, 1954. VII. 2 db Le., Gyenesdiás, 1949. VII. 12 - 28. /fenyveserdő/ K.

50. *Ph. atratus* /GRAVENHORST, 1802/ - Holarktikus elterjedésű. Elsősorban a hegyvidék kisebb és nagyobb álló- és folyóvizeinek homokos partján a nedves növényi törmelék alól vagy szabadon futkosva gyűjtötték a III - XI hónapokban. A Bakony hegységéből csak irodalmi adata ismert. /Tapolca, 1894. Re/

51. *Ph. coeruleascens* /BOISDUVAL & LACORDAIRE, 1835/ - Előfordul Közép-Európában és a Kaukázusban. Kifejezetten montán, ripicol faj, főleg hegyipatakok partszegélyén kövek, kavicsok alól gyűjtötték, erős napsütésben repülve rajzik. A IV - IX. hónapokban gyűjtötték. /= *bodemeyeri* Eppelsheim, 1881/ EB: Pápa, Mi. - Ez a példány a budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében van. A példány megléte ellenére a bakonyi előfordulás újabb megerősítést igényelne, tekintettel arra, hogy e faj faunaterületünkön csak a Kárpátok vonulatából, Erdély és Horvátország magasabb hegyvidékeiről ismert ezideig. A mai országhatárainkon belül egyetlen példányát sem gyűjtötték, ezért a Bakony faunájába csak feltételesen vettem fel.

52. *Ph. fuscipennis* /MANNERHEIM, 1831/ - Holarktikus elterjedésű. Montán faj, nedves moha és avar alatt él, ritkábban erdőszegélyeken és erdőszéli területeken korhadó növényi anyagok: széná, szalma, trágya alól és rothadó gombából gyűjtötték a III - V. és VIII-X hónapokban. Bf: Káptalanfüred, 1965. VIII. 13. TL.,

Szent György hegy, 1965. IX.14. 3 db TL. ÉB: Zirc: Pintér-hegy, 1941. X.19. 2 db Szlk.

53. Ph. mannerheimi FAUVEL, 1868 - Előfordul Európában, ahol a nyugati és középső területeken a leggyakoribb. Erdei faj, moha, avar, kövek alatt, fűgyökerek között, mocsaras részeken nedves növényi törmelék és árvízi hordalék alatt, ritkán legegélőkön, réteken trágya és korhadó növényi anyagok alatt él. Az év minden hónapjában gyűjtötték. EB: Pápa, 1898. W. Kh: Balatonederics, Gy.

54. Ph. lepidus /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Közép-Európában, Észak-Európa déli területein és helyenként Nyugat és Közép-Európában, valamint Szibériában. Nyílt növényoszvetkezetekben, főként homoktalajon, korhadó növényi anyagok, trágya, árvízi hordalék stb. alatt él, de mészkő hegységek napsütötte déli lejtőin ugyancsak megtalálták. Gyűjtötték III - V. és IX - XI. hónapokban. Bf: Tihany, 1941. V. 15. K.Sz. EB: Zirc, L.

55. Ph. bimaculatus /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Komposzt, trágya, árvízi törmelék alatt él vízközelben, de gyakran gyűjtötték repülve rajzó példányait is, főként mocsaras réteken. Az év minden hónapjában gyűjtötték, a leggyakoribb a kora tavaszi és a késő őszi hónapokban. EB: Zirc, L.

56. Ph. varius /GYLLENHAL, 1810/ - Palearktikus elterjedésű. Száraz és nedves területeken, erdőkben és erdőszegélyeken egyaránt megtalálták különböző korhadó növényi anyagok alatt, illetve között. Az év minden hónapjában gyűjtötték. Bakony, Bo., EB: Parkasgyepű, 1978. V. 12. - VI. 9. /talajcsepda, in: Fagetum silvaticae/ TL.

57. Ph. frigidus KIESENWETTER, 1848 - Előfordul Észak- és Közép-Európa magasabb hegyvidékein és helyenként a középhegységben. Moha és kövek alatt, állati ürüléken, fűgyökerek között és ritkán árvízi hordalékból gyűjtötték V. - VIII. és XI. hónapokban. EB: Hódosér-völgy, 1965. V. 17. TL. Tekintettel a példány erősen sérült voltára, előfordulása újabb megerősítést igényelne.

58. Ph. umbratilis /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Mocsaras területeken, nedves réteken, vízpartok közelségében trágya, ürülék, korhadó növényi törmelék alól gyűjtötték a IV - IX. hónapokban. Bf: Tihany, 1939. VI. 21., Bf., 1941. V. 15. 4 db K.Sz. EB: Zirc, L.

59. Ph. fimetarius /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul az egész palearktikus régióban a síkságoktól a magasabb hegyvidék 1200 - 1500 m-es magasságáig. Az év minden hónapjában gyűjtötték avar, moha, kövek, komposzt, trágya alól és rothadó gombákból. EB: Zirc, L. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /nadas, lámpafényre repült/ K.

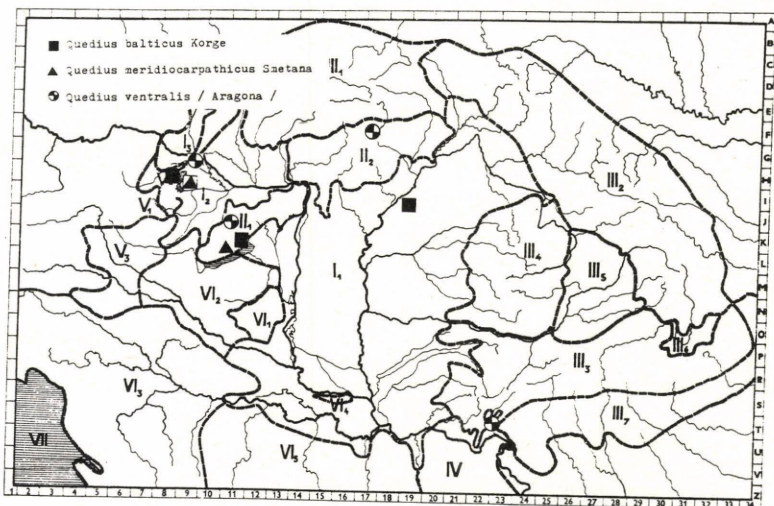
60. Ph. albipes /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Európában, Szibériában és Mongóliában. Korhadó növényi anyagok, komposzt, trágya alatt él. Nyílt növényoszvetkezetekben réteken és legegélőkön, erdőkben kissé ritkább ott avar közül és rothadó gombákból gyűjtötték, az év minden hónapjában. EB: Zirc, L.

61. Ph. nigriventris C.G. THOMSON, 1867 - Előfordul Észak és Közép-Európában Korhadó növényi törmelék, állati tetemek, komposzt és trágya alól gyűjtötték, a III - IX. hónapokban. EB: Zirc, L. A Bakonyból csak egyetlen nőstény példány ismert, további bizonyító példányok gyűjtése kívánatos volna.

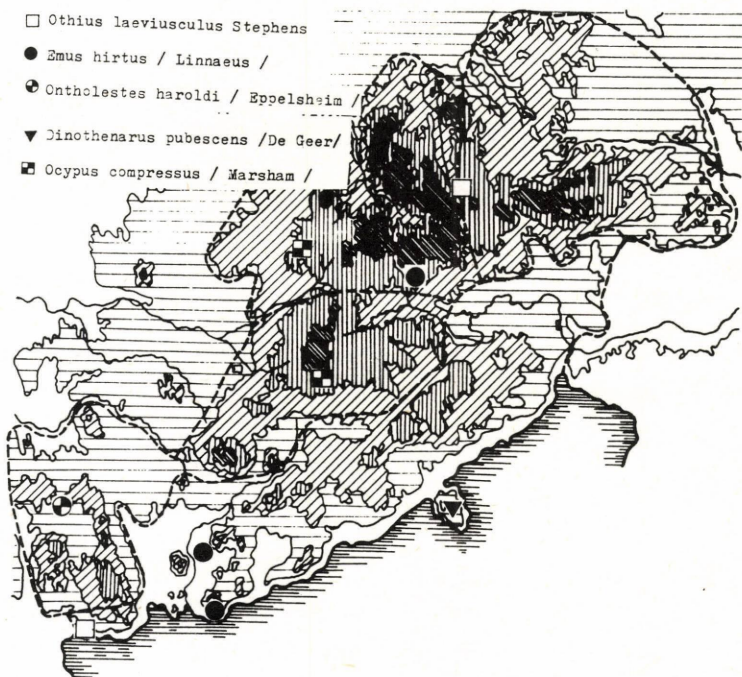
62. Ph. sordidus /GRAVENHORST, 1802/ - Eredetileg feltehetően palearktikus elterjedésű faj, amelyet ma már azonban minden kontinensre behurcoltak. A legkülönbözőbb növényi anyagok alól gyűjtötték a III - X. hónapokban. EB: Zirc, L. KB: Ósi, 1951. VI. 1 - 5 2 db Sz., Tés, Le.

63. Ph. coruscus /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Közép és Dél-Európában, a Földközi-tenger partvidékén, Turkesztánban és Turkméniaiban. Leginkább erdei tisztásokon, erdőszegélyeken, trágya, ürülék, rothadó gombák, korhadó növényi törmelék, avar alól gyűjtötték, valamint kisebb-nagyobb álló és folyóvizek parti törmeléke alól a téli hónapok kivételével. A téli hónapokban kis emlősök földalatti építményeiben él. Bf: Tapolca, P.R.H. - Visnyópuszta, 1955. V. 26. - VI. 4. Kő., Tihany, 1934. V. 22. Sz. KB: Herhida, Le. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /fenyveserdő/ K.

64. Ph. rectangulus SHARP, 1874 - Előfordul a palearktikus régióban és irodalmi közlések szerint Észak-Amerikában. Különböző rothadó növényi anyagok, trágya, ürülék, komposzt alatt él, az év minden hónapjában gyűjtötték. EB: Zirc 3 db L. DB: Agártető, 1954. V. Le. KB: Bakonypölsöke, 1954. VIII. Le., Ósi,

3. ábra: Ritka *Quedius* fajok elterjedése a Kárpát-medencében.
 Abb.3: Die Verbreitung der seltenen *Quedius*-Arten in dem Karpaten-Becken.

4. ábra: Ritka Staphylininae fajok lelőhelyei a Bakony hegységben.
 Abb.4: Die Fundorte der seltenen Staphylininae-Arten des Bakony-Gebirges.

1951. VI. 1. /gólyafészek/ Sz. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /nádas, lámpafényre repült/ K.

65. Ph. immundus /GYLLENHAL, 1810/ - Előfordul Közép és Kelet-Európában, szórványosan Észak és Dél-Európa szomszédos területein. Inkább a nyílt növénytársulásokat kedveli ahol korhadó növényi anyagok alatt, kis emlősök földalatti járataiban él, de gyűjtötték repülve rajzó példányait és ritkábban árvízi hordalékból is előkerült. A IV. - X. hónapokból ismertek gyűjtési adatai. Bf: Tihany, 1939. VI. 21. Bi. EB: Pápa, E., Somló-hegy, 1953. XI. Le. KB: Berhida, Le., Kh: Keszthely, 4 db Gy.

66. Ph. debilis /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű, de irodalmi adatok szerint Észak-Amerikában is előfordul. Euróák faj, szélesen elterjedt, csaknem mindenféle korhadó növényi törmelék, komposzt, trágya, szalma alól, valamint vadetetők alomjából gyűjtötték a III. - X. hónapokban. EB: Zirc 15db L, KB: Pét, L. Kh: Keszthely, Gy. H.

67. Ph. concinnus /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Különböző korhadó növényi anyagok, trágya, széna, ürülék alatt, kis emlősök földalatti építményeiben, madár tetemenek valamint árvízi hordalék közül gyűjtötték. Száraz és nedves területeken a síkságtól a 2000 m-es magasságokig mindenütt megtalálták a III. - X. hónapokban. /ochropus GRAVENHORST, 1802/ Bf: Veszprém, 1936. IV. 10. K. EB: Zirc, 8 db L. Kh: Zalahaláp, Le. Tihany, 1939. VI. 21. Bi., 1965. IV. 16. TL.

68. Ph. ebeninus /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Dél és Közép-Európában, szórványosan Észak-Európában, de areája ma még közelítőleg sem tekinthető megnyugtatóan tisztázottnak, Erdőszéleken, réteken, kultúrterületeken növényi korhadék, rothadó gombák, trágya, ürülék alól gyűjtötték a IV. - IX. hónapokban. Bf:Tihany, 1934. Sz., 1941. V. 15. K.Sz. EB: /Pápa, W/.

69. Ph. longicornis /STEPHENS, 1832/ - Előfordul Európában, egyes irodalmi adatok szerint azonban az egész palearktikus régióból kimutatták. A síkságoktól a magashegységekben csaknem a hóhatárig megtalálták korhadó növényi anyagok, trágya, állati ürülék alatt. A VI.-IX. hónapokig vannak adataink a Kárpát-medencéből. KB: Ósi, 1951. VI. 1. /gólyafészek/ Sz. Kh: Héviz, Le.

70. Ph. cruentatus /GMELIN, 1790/ - Előfordul Dél és Közép-Európában, Észak-Európa déli területein, a Kaukázusban és Turkesztánban, Dél-Szibériában és Kelet-Indiában. Korhadó növényi anyagok, trágya alól és árvízi hordalékból gyűjtötték a III.-IV. és VIII.-XI. hónapokban. A Bakonyból csak irodalmi adata ismert, ezért további példányok gyűjtése a területéről kívánatos volna. Bf: /Zala Tapolca P.R.H./

71. Ph. varians /PAYKULL, 1789/ - Előfordul Európában, irodalmi adatok szerint már Észak-Amerikából, Észak-Afrikából és Kelet-Indiából is kimutatták. Korhadó növényi anyagok közül, moha, rothadó gombák, ló és marhatrágya alól és árvízi hordalékból gyűjtötték a IV.-IX. hónapokban. KB: Berhida, Le. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /fenyveserdő/ K.

72. Ph. discoideus /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Európában, de irodalmi adatok szerint szórványosan már az egész palearktikus régióban megtalálták. Legfőképpen kultur területeken, komposzt, ló és marhatrágya alól gyűjtötték II. - IV. és VII.-XI. hónapokban. Kh: Balatonederics, Gy.

73. Ph. ventralis /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Mocsaras területeken, nedves réteken, kertekben és szántóföldeken korhadó növényi anyagok, trágya, ürülék, komposzt alól gyűjtötték a IV. - X. hónapokban. Faunaterületünkön szélesen elterjedt, de mindenütt ritka. Kh: Gyenesdiás, 1949.VII. 12-28. /lámpafényre repült/ K.

74. Ph. quisquiliarius /GYLLENHAL, 1810/ - Palearktikus elterjedésű. Kisebbségben álló és folyóvizék, mocsarak partszegélyen a nedves növényi törmelék alól illetve közül gyűjtötték, néha a növényzetről is fűhálózható vagy a csupasz talajfoltokról egyelhető. Az év minden hónapjából ismertek gyűjtési adatai. Bf: Káptalanfűred, 1963. VII.17. 9 db TL., Tihany, 1934. 12 db Sz., 1936. VII. 4 db En., 1939. IV. 15. 20 db Sz., 1941. V. 15. Sz. EB: Zirc, 5 db. L. KB: Pét, L. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII.12-28. /fenyveserdő, fényre repült/ 50db /nádas, fényre repült/ 194 db K. Keszthely, 1904. 2 db Uh., 1911. 6 db H. - ab. inquinatus STEPHENS, 1832 - a törzsalak között él. - Bf: Tihany, 1941. V.15.K. Sz. EB: Zirc, L. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII.12. - 28. /nádas, fényre repült/ 5 db, /fenyveserdő, fényre repült/ 3 db, /kert, esti csapkodás/ K.

75. *Ph. diversiceps* BERNHAUER, 1901 - Előfordul Közép-Európa délkeleti területein, a Kaukázusban, a Kaukázuson túli területeken, Turkesztánban, Vizpartokon, nedves növényi törmelék alatt él, sötét faj. Az V-VIII. hónapokból vannak adataink. Bf: Tapolca, 1918. V.24. St. EB: Zirc, L Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /nádas, lámpafényre repült/ 2 db K.

76. *Ph. viridipennis* FAUVEL, 1875 - Előfordul Közép-Európa déli és délkeleti területein, a Kaukázusban, Palesztinában és Szíriában. Erősen nedvességigényes faj, nedves vízparti növényi törmelék alatt él, a VI - IX. hónapokban gyűjtötték. = *oebalus* TOTTEHAM, 1953/ Bf: /Tihany det. Smetana/, Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12 - 28. /fenyveserdő, lámpa fényre/ K.

77. *Ph. fulvipes* /FABRICIUS, 1792/ - Holarktikus elterjedésű. Kisebb és nagyobb álló és folyóvizek, mocsarak partján a nedves növényi törmelék alatt él, gyakran gyűjtötték kövek, kavicsok alól, valamint csupasz talajfoltokon futkosó példányait is V. - VIII. hónapokban. EB: Zirc 3 db L.

78. *Ph. salinus* KIESENWETTER, 1844 - Előfordul Közép és Dél-Európában Észak-Európa déli területein, a Földközi-tenger vidékén, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban, Turkesztánban, Iránban, Szíriában, valamint Dél-Szibériában. Faunaterületünkön a nagyobb állóvizek partszegélyeiglyakoribb, míg a kisebb folyó és állóvizek közelében ritkább. Vízparti törmelék közül, csupasz talajfoltokon futkosva gyűjtötték a IV - VIII. hónapokban. Bf: Szigliget, 1959. VIII. 10. TL., Tihany, 1939. IV. 15. 12 db Sz. EB: Zirc, 2 db L. Kh: Balatonederics, 3 db E., Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /fenyveserdő 1 db/ nádas, fényre repült/ 5 db K.

79. *Ph. fumarius* /GRAVENHORST, 1806/ - Előfordul csaknem egész Európában, a Kaukázusban és Turkesztánban. Mocsarak, lápok partszegélyén nedves növényi törmelék, korhadó avar és rothadó gombák alatt él. Legtöbbet a kora tavaszi és a késő őszi hónapokban gyűjtötték, de előkerültek példányai a téli hónapokban is. Bf: Tihany, 1939. IV. 15. 4 db Sz., K. 1939. VI. 21. Bi. Téves határozás folytán az irodalomban több e fajra vonatkozó adat tévesen a faunaterületünkön nagyon ritka *Ph. nigrita* /GRAVENHORST, 1806/ faj lelőhelyei között szerepel.

80. *Ph. micans* /GRAVENHORST, 1802/ - Holarktikus elterjedésű. Erősen nedvességigényes faj, álló és folyóvizek, mocsarak partján, nedves növényi törmelék, moha, avar alatt él, a IV.-IX. hónapokban gyűjtötték. Bf:Tihany, 1939 IV. 15. 2 db. Sz., 1964. V. 3. 2 db TL. EB: /Pápa, W/ Zirc, L. KB: Pét, L. Kh: Balatonszentgyörgy, 1950. III. 21. /erdő, rostálva/ K.Sz., Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /fenyveserdő/ 3 db K. /nádas, fényre repült/ 7 db K.

81. *Ph. punctus* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul Európában, a Földközi-tenger partvidékén, Észak-Afrikában, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban és Turkesztánban. Erősen vizigényes faj, a kisebb-nagyobb álló és folyóvizek partján nedves, korhadó növényi anyagok:széna, nádtörmelék, moha, fűcsomók, árvízi hordadék, kövek, állati ürülék alól és rothadó gombákból gyűjtötték a III.-V. és a VIII.XI. hónapokban. Bf: Tihany, 1935. Sz., 1936. VII. En., 1939.VI. 21. Bi. EB:Zirc, L. Kh: Gyenesdiás, 1949. VII. 12-28. /nádas, lámpafényre repült/ 4 db K., Keszthely, 3 db. H.

12. nem /genus/: *Rabigus* MULSANT & REY 1876

82. *R. pullus* /NORDMANN, 1837/ - Előfordul Közép és Dél-Európában, Kis-Ázsiában és Szibériában. Kisebb és nagyobb álló és folyóvizek partján, nagyobb mocsarak, lápok partszegélyén a nedves növényi törmelék, kövek, nedves moha alól gyűjtötték a IV. - VIII. hónapokban. EB: Zirc, 3 db L.

13. nem /genus/: *Gabrius* CURTIS, 1829

83. *G. vernalis* /GRAVENHORST, 1806/ - Eurószibériai elterjedésű. Erdőkben és erdőszegélyeken, erdei tisztásokon kisebb pocsolyák és patakok partján moha, korhadó avar és árvízi hordadék alatt, de ritkábban gyűjtötték réteken és kertekben széna, szalmakazlak valamint komposzt alól is. A II.-V. és VIII. - XI. hónapokból vannak adataink. EB: Bakonybél, 1898. W., Cúha-völgy, 2 db Le. /Pápa, W/ Kh: Tátika, 1954. V. Le.

84. *G. splendidulus* /GRAVENHORST, 1802/- Előfordul Európában, a Kaukázusban és Szibériában. Erdei faj, túlevelű és lombos erdőkben egyaránt előfordul leváló kéregdarabok alatt, öreg tuskók korhadékában, ritkán erdőszegélyeken kövek, fadarabok, avar alól is előkerült. A Bakonyból IV.-V. és IX.

hónapokból vannak adataink. EB: Hódosér-völgy, 1965. V. 17. TL., Zirc, L., -
Cuha-völgy, 5 db 1936. IV. 12. KB: Tátika, 1953. Le., 1965. IX. 27. TL.

85. *G. nigritulus* /GRAVENHORST, 1802/ - Előfordul a palearktikus régióban,
de irodalmi adatok szerint gyűjtötték már Észak és Dél-Amerikában, Indiában,
Ausztráliában és Ceylonban is. Száraz és nedves területeken egyaránt gyűjt-
ötték a legkülönbözőbb növényi törzsek alól illetve közül, valamint trá-
gya alól. Bár az év minden hónapjából ismertek adatai, mégis a kora tavaszi
és a késő őszi hónapokban tűnik a leggyakoribbnak. Bf: Balatonfüred: Camping,
1976. VII.16. /Malaise cspda./, Szigliget, 1959. VIII.10. TL., - Hajóállom-
ás, 1976. VI. 30. Ke. Tihany, 1939. IV. 15. Sz., VI. 21. Bi., 1941. V.15.
K.Sz. Kh: Balatonederics, 1976. VI. 28. TS., Keszthely, 1962. VII.23.TL.

86. *G. suffragani* JOY, 1913 - Előfordul a tág értelemben vett Közép-Euró-
pában, eddigi ismereteink szerint főleg annak délkeleti területein. Kisebb
és nagyobb álló és folyóvizek, mocsarak, lápok közelében moha, korhadó avar,
vizparti törzsek alól gyűjtötték, előkerültek azonban az alkonyati és esti
órákban repülve rajzó példányai is. A III.-IX. hónapokból vannak adataink.
Bf: Tihany: Balatonpart, 1978.VI.14. Kü. KB: Pét, 1977. XII. 5. /Szalmakazal
alól rostálva/ PL.

A múzeumi gyűjteményeinkben a nemet nagyszámú további példány képviseli,
ezek azonban nőstények, meghatározásuk sajnos nem lehetséges teljes bizton-
sággal.

14. nem /genus/: *Acylophorus* NORDMANN, 1837

87. *A. glaberrimus* /HERBST, 1784/ - Előfordul Nyugat-, Közép- és Dél-Euró-
pában, Észak - Európa déli területein, a Földközi-tenger partvidékén, Észak-
nyugat-Afrikában, Észak-Amerikában és Mexikóban. Erősen nedvességigényes faj,
mocsarak, lápok, erdei pocsoltyák, kisebb-nagyobb tavak partján korhadó növé-
nyi anyagok alatt és vizinövények gyökerei közül gyűjtötték a III. - V. és
VIII. - X. hónapokban. Bf: Révfülp, 1926. VI. 29., Cs., Tihany, 1939. VI.
21. 9 db Bi., 1941. V. 15. K.Sz.

15. nem /genus/: *Velleius* LEACH, 1819

88. *V. dilatatus* /FABRICIUS, 1787/ - Előfordul a tág értelemben vett Közép-
Európában, Észak-Európa déli területein, Szibérián keresztül egészen Japán-
ig, illetve Kínáig, helyenként, szigetszerűen Nyugat-Európából is előkerült.
Elterjedése még nem tekinthető teljesen tisztázottnak, ritkasága és sajátos
életmódja miatt. Főleg tölgyesekben él, ahol kifolyó fmedvről és lódarázs-
fészkek közelében, azok törzseinek gyűjtötték. A láptörzsek, báb burkokon,
elpusztult lárvák és más hulladékon elzaporodó légylárvákat fogyasztja a
megfigyelések szerint. Faunaterületünkön és a Bakonyban is, egyike a legrit-
kább fajoknak. KB: Berhida, Le.

16. nem /genus/: *Astrapaeus* GRAVENHORST, 1802

89. *A. ulmi* ROSSI, 1790 - Előfordul Dél-Európában, valamint Közép-Európa
déli területein. Erdőkben faodvakban, leváló kéregrészek, kövek, korhadó nő-
vényi törzsek alatt él. Az V. - IX. hónapokban gyűjtötték. Bf: Tihany, 1934.
V.4.-5. Sz.

17. nem /genus/: *Heterothops* STEPHENS, 1829

90. *H. dissimilis* /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Legin-
kább a laza, szerkezet nélküli talajokat kedveli, ahol korhadó növényi anya-
gok, széna, szalma, komposzt, kövek, árvízi hordalék alatt él, valamint a
tengerparti száradó algacsomók alatt. A III. - IX. hónapokban gyűjtötték.
EB: Pápa, 1897.W., Porva, 1954. III. Le. KB: Dudar, 1978. II. 25. /szalma-
kazal alól rostálva/ 2 db PL., Eplény, 1977. XII.5. /tölgyfa töve rostálva/
PL.Rz., Pét, L. - 1977. XII.5. /szalmakazal alól, rostálva/ 6 db PL. Kh:
Tátika:plató, 1953. IX.13. /avar, rostálva/K.

18. nem /genus/: *Quedius* STEPHENS, 1829

91. *Q. ventralis* /ARAGONA, 1830/ - Előfordul Nyugat, Dél- és Közép-Európá-
ban. Erdei faj, lomboserdőkben, kicsurgó fmedven, fakorhadékban, faliszttben,
öreg tuskók mohája alatt, madárlakta faodvakban, kéregrészek alatt, és a *La-*
sium hangya fajok fészkeiben él. A III.-XI. hónapokból ismerjük gyűjtési
adatait. EB: Zirc, 1886. det. J. Privaldszky

92. *Q. lateral* /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Lomboserdők öreg tuskóinak leváló kérge alatt, gombás falisztyjében, gombákban él. A VI.-XI. hónapokból vannak gyűjtési adataink. Bf: Káptalanfüred, 1966. IV.8. 2 db TL., Tihany, 1937. III.12. Cs., 1965. IV. 16. TL. EB: Farkasgyepű, 1976. X. 11. - XI. 9. - 1978. IX.27. - X.27. /talajcsapda, in: *Fagetum silvaticae*/ TL. KB: /Pét, L/.

93. *Q. xanthopus* ERICHSON, 1839 - Palearktikus elterjedésű. Erdei faj, tülevelű és lomboserdők öreg tuskóinak leváló kérge, moha, korhadó avar alatt, falisztyben és rothadó gombákban él, de gyűjtötték kerti komposztból, vadetetek törekjéből, szénacsomók alól is a III. - XI. hónapokban. EB: Porva, 1954. III. Le.

94. *Q. mesomelinus mesomelinus* /MARSHAM, 1802/ - Előfordul a palearktikus régióban, de irodalmi adatok szerint megtalálták Észak és Dél-Amerikában, Ausztráliában, Új-Zélandon, Grönlandon és Izlandon. Behurcolt, kozmopolita fajnak tűnik. Korhadó növényi törmelék között, erdei avarban, rothadó gombákban, öreg fák odvában, földalatti üregek bejáratában, pincékben, csűrök alomjában él, az év minden hónapjában gyűjtötték. EB: Farkasgyepű, 1976. X. 11. - XI. 9. - 1978. VI. 9. - IX.27. /talajcsapda, in: *Fagetum silvaticae*/ TL.

95. *Q. acutus* /GRAVENHORST, 1806/ - Előfordul a tág értelemben vett Közép-Európában, Észak és Dél-Európa határos területein, valamint a Kaukázusban. Korhadó fatörzsek leváló kéregrészei alatt, tuskók széteső anyagában, falisztyjében él, főként tülevelű erdőkben, de előkerült már hangyafészkekben is /*Lasius brunneus* LATR./ . A IV. és IX. hónapokból vannak adataink. Kh: Táti, 1965. IX. 17. 2 db TL.

96. *Q. cruentus* /OLIVIER, 1794/ - Előfordul Európában, a Földközi-tenger vidékén a Kaukázusban, Kis-Ázsiában, valamint Kelet-Indiában. Erdei faj, de gyakran találták elszórt, ligetszerű facsoportokban is, leváló gombás kéregdarabok alatt, kifolyó fmedven, madárfészkekben, ritkábban komposztból, fűgyökerek közül, pincék alomjából is gyűjtötték, az V. -X. hónapokból vannak adataink. KB: Berhida, 1951. VI. 1-5. Sz. - ab. virens Rottenberg, 1870. KB: Eplény, 1977. XII. 5. /szalmakazal alól rostálva/ PL,Rz.

97. *Q. fulgidus* /FABRICIUS, 1787/ - Palearktikus elterjedésű. Különböző korhadó növényi anyagok, komposzt, széna, szalma, pincék - csűrök-istálók alomja alatt, valamint kis emlősök földalatti építményeiben él. Az év minden hónapjában gyűjtötték. EB: Pápa, 1897. III. W. KB: Berhida, 1955. VIII. 14 db Le.

98. *Q. ochripennis* /MÉNÉTRIÉS, 1832/ - Előfordul Európában az északi tájak kivételével, a Földközi-tenger vidékén, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban és a Kaukázuson túli területeken, Iránig, Afganisztánig, Turkesztánig illetve Kelet-Indiáig. Erdőkben, fatörzsek, tuskók, erdőszegélyek korhadó magányos fatörzseinek falisztyjében, korhadó kéreg, avar és egyéb növényi törmelék alatt él, a téli hónapokban pedig kis emlősök földalatti építményeiben. Az év minden hónapjában gyűjtötték. EB: Pápa, Mi. KB: Berhida, 1955. VIII. Le.

2.alnem /subgenus/: *Quedius* s. str.

99. *Q. fuliginosus* /GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Erdőkben és nyílt növényzövetkezetekben egyaránt előfordul, mint vizigényes faj nedvesebb területeken moha, fakéreg, kövek alatt, korhadó avar és más növényi törmelék között él. A III.-V. és IX.-XI. hónapokban gyűjtötték. Bf: Veszprém, Le. EB: Farkasgyepű, 1976. V. 24 - VI. 25. /talajcsapda, in: *Fagetum silvaticae*/ TL., Zirc, Ku. KB: /Pét, L/

100. *Q. balticus* KORGE, 1960 - Előfordul Észak és Közép-Európában, elterjedése azonban ma még nem tekinthető kellőképpen tisztázottnak. Nedves, mocsaras réteken, erdők közelében és a tengerpart korhadó, nedves növényi törmelék anyagai között él. Az V-VIII. hónapokból vannak adataink. Bf: Balatonfüred, Le.

101. *Q. molochinus molochinus* /GRAVENHORST, 1806/ - Európai elterjedésű, Közép és Nyugat-Európában a törzsfaj él, így faunaterületünkön, a Kárpát-medencében is. Mocsaras, lápos területeken, kisebb tavak partján a legkülönbözőbb növényi törmelék alatt és egérjáratokban él. Az év minden hónapjában gyűjtötték, de kora tavasszal és ősszel gyakoribb. Bf: Tihany, 1934. V. 4. 3 db. Sz. - 1939. VI.21. Bi. - 1940. IX.25. Sz. KB: Berhida, Le.

102. Q. meridiocarpaticus SMETANA, 1958 - Előfordul Közép-, Dél- és Délketet-Európában, Kis-Ázsiában és a Krim-félszigeten. Életmódja alig ismert, erősen vizigényes, nedves, korhadó vízparti törmelék anyagok alól gyűjtötték, faunaterületünkön csak a nagyobb állóvizek partjáról mutatták ki ezideig. Az V. - VIII. hónapokban gyűjtötték. Az előző fajhoz igen hasonló, attól csak a him példányok különíthetők el teljes biztonsággal az ivarszerv vizsgálata alapján. Bf: Tihany, 1936. VI. S. 1934. V. 4. Sz. - 1939. VI. 21. Bi.

3. alnem /subgenus/: *Microquedius* COIFFAIT, 1967

103. Q. haberfelteri EPPELSHEIM, 1891 - Előfordul Európa hegyvidékein. Faunaterületünkön nagyon ritka, további példányok gyűjtése kívánatos volna, tekintettel arra, hogy a meglevő Kárpát-medencében gyűjtött példányok bizonyos eltérést mutatnak a törzsalaktól, ennek értékelése azonban még további vizsgálatot igényelne. Ahegyvidéken, hegyipatakok, hófoltok, kisebb erdei pocso-lyák partján a nedves mohapárnák, korhadó avar és más növényi törmelék alól gyűjtötték a VI. - VIII. hónapokban. Kh: Tátika, 1953. IX. Le.

4. alnem /subgenus/: *Quediops* COIFFAIT, 1963

104. Q. lucidulus ERICHSON, 1839 - Előfordul Közép és Dél-Európában, Észak-Európa déli területein, a Kaukázusban és Kis-Ázsiában. Elsősorban fenyvesek korhadó avarjából, de gyűjtötték széna és szalmacsomók alól, vadetetők törek-ből, rothadó gombákból és trágyából is. Kifejlett alakban telél át, így az év minden hónapjában gyűjtötték, de leggyakoribb koratavasszal és késő ősz-kor. EB: Zirc, L. KB: Eplény, 1977. XII. 5. /szalmakazal alól, rostálva/ PL. Sz., Pét, 1977. XII. 5. /szalmakazal alól, rostálva/ 8 db. PL.

4. alnem /subgenus/: *Raphigus* STEPHENS, 1832

105. Q. boops GRAVENHORST, 1802/ - Palearktikus elterjedésű. Nedvesség-igényes, montán faj, a hegyvidék mocsaras, lápos területein, erdei pocso-lyák, erek, kisebb patakok partján nedves, korhadó növényi törmelék alatt él, ritkán azonban a síkság nagyobb állóvizeinek partján, sőt szárazabb területe-ken is előkerült korhadó növényi anyagok közül. Főleg a kora tavaszi és a késő őszi hónapokból vannak adataink. Kh: Balatonederics, E., Tátika, 1956. IX. 5. Le. EB: Zirc, 1955. IX. 11. Le.

5. alnem /subgenus/: *Sauridius* MULSANT & REY, 1875

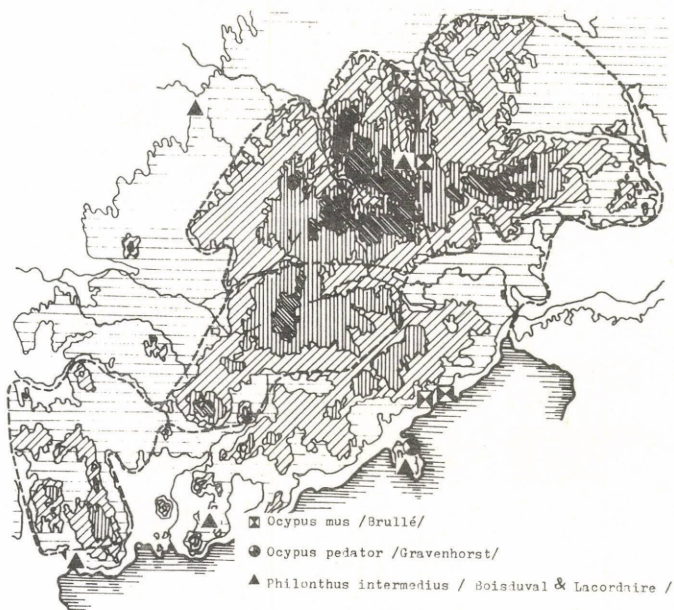
106. Q. ochropterus ERICHSON, 1840 - Előfordul Közép és Dél-Európa hegy-vidékein. Leginkább korhadó tuskókból, leváló kéregrészek, kidőlt fatörzsek mohapárnái alól gyűjtötték, erdei faj. Az év minden hónapjából ismertek gyűj-tési adatai. EB: Parkasgyepü, 1975. IX. 11. - X. 13. 2 db /talaajcsapda, in: Fagetum silvaticae/ TL., Ugod, 1978. III. 19. PL.

107. Q. nigriceps KRAATZ, 1857 - Előfordul Közép és Nyugat-Európában, É-szak-Európa déli területein. Nedvesebb erdőkben, mocsarak közelében, korha-dó avar, moha és egyéb nedves növényi törmelék alatt él. Ezideig csak az ő-szi hónapokból vannak gyűjtési adataink. EB: Zirc, L. Kh: Tátika: plató, 1953. IX. 13. /avar, rostálva/ 7 db K.

108. Q. fumatus STEPHENS, 1832 - Előfordul Közép és Dél-Európában, Észak-Európa déli területein és Északnyugat-Afrikában. Erdei faj, leginkább lom-boserdőkben, bükkösökben él, ahol a leváló kéregdarabok, korhadó avar, szét-eső öreg tuskók törmeléke alól gyűjtötték, ritkábban mocsaras területekről is előkerült vízparti törmelékből. A IV. - XII. hónapokból vannak adataink. EB: Parkasgyepü, 1975. XI. 10. - XII. 9. /talaajcsapda, in: Fagetum silvaticae/ TL.

109. Q. maurorufus GRAVENHORST, 1806 - Előfordul Nyugat- és Közép-Európá-ban, Észak-Európa déli területein. Erdőkben, nedves réteken, mocsarak és lá-pok, pocso-lyák, vizegödrök partján moha, korhadó avar alatt, rothadó gom-bákban és árvízi törmelék között él. A II.-IV. és IX.-XI. hónapokban gyűj-tötték. EB: Zirc, L.

110. Q. suturalis KIESENWETTER, 1845 - Előfordul Közép és Dél-Európában, Észak-Európa déli területein és a Kaukázusban. Nedves erdőkben, mocsarak, lápok partján, vizes mohapárnák, avar, korhadó növényi törmelék alól árvízi hordalék közül gyűjtötték a III.-X. hónapokban. Bf: Tihany, 1934. Sz. EB: Parkasgyepü, 1977. X. 19. - XI. 24., 1978. V. 12. - VI. 9. /talaajcsapda, in: Fagetum silvaticae/ TL., Zirc: Pintér-hegy, 1941. X. 19. SzK.

5. ábra: Állatföldrajzi szempontból jelentős mediterrán Staphylininae fajok a Bakony hegységben.

Abb. 5: Die Fundorte in zoogeographischer Hinsicht bedeutenden Mediterrane Staphylininae-Arten des Bakony-Gebirges.

6. ábra: Ökológiai szempontból jelentős montan-sylvicol Staphylininae fajok lelőhelyei a Bakony hegységben.

Abb. 6: Die Fundorte in ökologischer Hinsicht bedeutenden montane-sylvicol Staphylininae-Arten des Bakony-Gebirges.

111. Q. limbatu HEER, 1834. - Előfordul Észak és Közép-Európában, a Balkán-félszigeten és Kisázsiaiában. Erdőkben, mocsaras területeken moha, avar, komposzt, trágya és állati ürülék alatt él. Az év minden hónapjából vannak gyűjtési adataink. EB: Parkasgyepű, 1975. XII. 9. - 1976. IV. 9. 2 db, 1976. XI. 9. - 1977. III. 23., 1977. XI. 24. - 1978. IV. 1. /talajcsapda, in: Pagetum silvaticae /TL., Cuhá-völgy, Le. Kh: Tátika, 1953. XI. Le., - plató, 1953. IX. 13. /avar, rostálva/ 3 db K.

Elemző értékelés

A tárgyalta 2 alcsalád 111 fajtát soroltam fel és ismertettem a tág értelemben vett Bakony hegység közel 4000 négyzetkilométer területéről. A tételes felsorolásban nem szerepelnek: *Ocypus edentulus* BLOCH, *Philonthus laminatus* /CREUTZER/, *Philonthus nigrita* /GRAVENHORST/ a régebbi irodalmi közlés ellenére, tekintve, hogy példányok hiánya miatt ma már tényleges taxonomiai hovatartozásuk, illetve meghatározásuk helyessége nem állapítható meg. A tételesen felsorolt fajok közül megítélésem szerint további példányok gyűjtése kívánatos volna az előfordulás újabb megerősítése érdekében, amiben egyébként nincsen okunk kételkedni /ezekre vagy csak irodalmi utalás ismert, vagy csak nőstény példány áll rendelkezésünkre, amelynek meghatározása mai ismereteink szerint nem minden esetben történhet teljes bizonyossággal/: *Philonthus cruentatus* /GMELIN/, *Philonthus atratus* /GRAVENHORST/, *Philonthus frigidus* KIESENWETTER, *Philonthus nigri-ventris* THOMSON, *Ocypus ater* /GRAVENHORST/. Kétséges azonban a meglévő példány ellenére a *Philonthus coeruleus* /BOISDUVAL & LACORDAIRE/ = odemeyeri EPPELSHEIM bakonyi előfordulása. A Budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében őrzött példányai a következők: Aranyosfő, 1915. VII. 22. Cs., Bakony, Pápa, coll. Minók, Balánbánya, 1942. VI. 13. Cs., Croatia, A., Erdély, L., Ludbreg, A., Mehádia, O-Radna, Cs., Paring havas. Izvorul völgy 600 - 800 m. /Transsylyv.mer./ 1956. VIII. 9. 6 db EY., Szamosvíz, 1912. VII. 12. Bo., Tátira, A., Vulkán, Cs. A felsoroltakból jól látható, hogy 11 lelőhely Erdély, a Felvidék és Horvátország magasabb hegységeinek alhavasi övében van. A fajra vonatkozó valamennyi ismert irodalmi adat is azt támasztja alá, hogy ez a sztenók higrofil, psichrofil szervezet a sztenotop, szubalpin fajok közé tartozik, legfeljebb áradások alkalmával kerül a magas hegyvidék előhegyei közé, ami inkább cefolgia, semmint bizonyítja a középhegységi ötlétezésének lehetőségét. Ezek alapján felmerül a téves lelőhelycédulázás gyanúja a bakonyi példányt illetően - erre más bogárcsalád, pld Curabidae esetében már rámutattunk. *Carabus concolor*, *Nebria castanea*, *Nebria* gyllennali fajok esetében. Ennek ellenére a fajt a tételes jegyzékbe felvettem, de a értékelésnél nem vettem figyelembe

A kimutatott fajok értékelésénél az első nehézséget az okozza, hogy a példányokkal képviselt lelőhelyek száma 11ig éri el a 300-at, ami nagyon kevés. A lelőhelyek megoszlása a részterületek vonatkozásában igen eltérő, a hegység egészére vonatkozóan pedig feltűnően sok az ismétlődés. Akár az idő, akár a gyűjtés körülményeire utaló adatok csak a legújabb időkben gyűjtött példányokon található meg használható formában, a régieknél csak kivételesen. Az ilyen és hasonló nehézségek okai messzire vezetők, kutatástörténeti kérdéskomplexumok, amelyek közel sem lakalizálhatók a Bakonyra vagy akár a Kárpát-medencére és nem kizárólag a Staphylinidae családra. Véleményünk szerint a Tárgyalta alcshaládok kutatási szintje jelenleg kívánatosabb teszi a Bakony hegységre vonatkozóan a napjainkig elért eredményeket magába foglaló alapvetésszerű ismertetést, de ugyanakkor nem teremt lehetőséget általánosabb következtetések levonására, a terület vagy részterületek jellemzésére.

Állatföldrajzi szempontok, área típusok. A palearktikus és nearktikus régióban élő, nagyelterjedésű fajok száma 12, palearktikus 23, nyugat-palearktikus 3, Eurázsibériai 11, Európai 15, mediterrán 8, pontusi illetve pontokaspai 2, dél- és közép-európai 12, észak- és közép-európai 5, közép-európai /szubendemikus jelleggel/ 5, más kontinensekre Európából vagy a palearktikus régióból a történelmi időkben behurcolt 8, nagy elterjedésű, de semmiféle fenti kategóriában nem sorolható 6.

Az élőhely és az ökológiai igényesség szempontjai. A kimutatott fajok közül 43 euryök, eurytop szervezet. Sztenók, sztenotop fajnak tűnik 68. Viszonylag magas az erősebben vagy gyengébben erdőhöz kötött szylicol fajok száma: 47, közülük montán 10, nidicol /bár nem kizárólagos jelleggel/ 3, fungicol 15, myrmecofilnak tűnő /ugyancsak nem kizárólagosan/ 5. A vizsgált fajok közül kifejezetten xerofil nem került elő, tehát valamennyi nedvesség igényes, de 21 erőteljesen higrofil, közülük ripicol 14, nemcsak vizpartokon, hanem mocsaras területeken is él ripicol-paludicol 7. Ha nem is egyértelműen sókedvelő-halofil, de legalábbis halotoleráns 3 faj. A melegkedvelő thermofil fajok a mediterrán /5. ábra/ fajok között találhatók elsősorban. A talaj féleségekkel kapcsolatos igény mindössze 2 faj esetében látszik kö-

vetkezatosan jelentkezni ezek a szerkezetnélküli, laza homok talajokat kedvelő, psammophil szervezetek: *Philonthus lepidus* és *Ph. immundus*.

A cönológiai szinthezkötöttség szempontjai. 93 faj esetében taláunk utalást a talajszintre, de ez szinte sohasem kizárólagos. A fatörzs szinthez mérve csak 2 faj: *Xantholinus decorus* és *Baptolinus affinis* látszik ragaszkodni, míg 9 további fajnál ez a kapcsolat lazább, a talajszintről számos esetben gyűjtötték őket. Több faj esetében taláunk alkalomszerű megfigyeléseket, gyűjtési adatokat a gyp, cserje, sőt a lombkorona szintből is, ezek azonban nem alkalmasak arra, hogy tartós, szinthezkötődéses kapcsolatra következtethetnénk belőlük.

Az ismertetett fajok között talámtam néhányat, amelyekről mind a Bakony, mind a Kárpát-medence faunisztikai kutatása, állatföldrajzi viszonyainak tanulmányozása szempontjából mint ritka, érdekes színező elemekről további rövid jellemzés, illetve lelőhelyeik térképes ábrázolásának megadása kívánatos, ezek a következők:

Othius laeviusculus STEPHENS, 1833 - Áréája GANGLBAUER /1895/, BERNHAUER SCHUBERT /1914/, WINKLER /1924-32/, SCHEERPELTZ /1933/ Közép-Európa és a Földközi-tenger vidéke. REITTER /1909/ a német faunát tárgyaló munkájában csak a déli területekről említette, LOHSE /1964/ közép-európai monografiájában Közép-Európa középső és déli területeiről közli. HORION /1965/ felfigyelt e faj sajátos elterjedésére és ritkaságára, úgy, hogy elfordulásait külön térképen is bemutatta, az eddigi legpontosabb ismertetést így neki köszönhetjük: Dél-, Nyugat-Európa, Közép-Európa déli területei, a Földközi-tenger vidéke és Kis-ázsia.

Faunaterületünkről először KUTHY /1896/ mindössze Babia Gura és Segesvár lelőhelyeit közli. A Budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében a következő példányait talámtam I/1: Siófok, 7 db. II/1 Hidegkut: Forrás-hegy, 1938. VI.1. Cs., Keszthely, Gy., Zirc, L. V/1: Kőszeg, 1938. IX.21. /házfalon/ V. - Így tehát a 11, 5 lelőhelyről származó ismert példány közül 2 példány 2 lelőhelye a Bakony területére esik /1. és 4. ábra/. Eletmódja, talán ritkasága miatt kevésbé ismert, melegkedvelő /thermofil/ fajnak tűnik, amely első sorban növényi törmelék lakó /phytotriticol/ de néha hangya fészkekből is előkerült /myrmecofil/. Mint mediterrán faj, érdekes színezőeleme a bakonyi faunának.

Philonthus ebeninus GRAVENHORST, 1802/ - Áréája GANGLBAUER 1895/, BERNHAUER SCHUBERT /1914/, WINKLER /1924-32/, SCHEERPELTZ /1933/ palearktikus elterjedésének tartják, HORION /1965/ ugyancsak, de kiegészíti azzal a megállapítással, hogy Dél és Közép-Európában gyakori, míg Észak-Európában ritka. REITTER /1909/ Németországban "nem ritka" LOHSE /1964/ Közép-Európában "szélesen elterjedt" megjelöléssel illette.

Faunaterületünkről KUTHY /1896/ tényleges lelőhelyét nem közölte, "frequens" megjegyzéssel sorolta fel. Ezek után meglepő, hogy a Budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében a Kárpát-medence mindössze 15 lelőhelyről igen alacsony példányszám képviseli a fajt: I/1: Algyő, Ku., Budapest, Ku., 1911. X. 5., Erd. 1936. V. 31. Cs., Órszentmiklós: Nyáras, 1915. IV. 22. 2 db Sjj., Siófok, L., Szigetszentmiklós, 1936. IV. 30. leg. et det. Cs. II/1: Buda, Budapest: Gellért hegy, 1895. IV.4., Tihany, 1934. Sz., 1941. V. 15.K. Sz. IV: Mehádia, 1892, B. VI/1: /Kis-/Vaszar, VI/2: Simontornya, 1910. Pi., Ludbreg, A. VI/3: Mrkopalj, Mé.+ Hungaria, F. - Az 1. ábrán feltüntetett lelőhely adatai sokkal inkább utalnak a Kárpát-medencében egy ritkább Xero-thermofil, mediterrán fajra, semmint egy nagyelterjedésű, palearktikus, coryók szervezetre. Jellemző, hogy a tág értelemben vett Bakony hegység területéről csak a leginkább szubmediterrán klímájú Tihanyi-félszigetről ismerjük ezideig. Nem tartjuk kizártnak, hogy a nagy általánosságban mozgó régi adatközlésekbe esetleg a nagyon hasonló, közelrokon fajok adatai is bekerültek.

Acylphorus glaberrimus HERBST, 1784/ - Áréája GANGLBAUER /1895/, BERNHAUER & SCHUBERT /1916/, SCHEERPELTZ /1933/ szerint Európából, Észak-Amerikából és Mexikóból tevődik össze. Ezt a képet finomította HORION /1965/: Dél-, Nyugat- és Közép-Európa, a Földközi-tenger vidéke, Észak-Amerika és Mexikó. Ritkasága és európai elterjedésének jellegzetessége miatt az európai lelőhelyeit külön térképen is bemutatta. Faunaterületünkről KUTHY /1896/ Bély, Budapest, Kalocsa, Nagyszében, Nyiregyháza, Pécel, Sátoraljaújhely, Torna lelőhelyekről közölte. A budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében a Kárpát-medencéből a következő példányait talámtam: I/1: Kalocsa, Sp., Siófok, L. II/1: Révfülöp, 1926. VI.29. Cs., Tihany, 1939. VI. 21. 9 db. Bi., 1941. V. 15 K.Sz. II/2: Gődöllő, 1951. VI. 13. Rv. III/1: Torna III/3: Kloptiva, 1917. VII.19. VI/2: Ludbreg, A., Zalavár, Kisbalaton, Diás-sziget, 1950. VII. 8 - 16. K. VI/3: Pakrac, A. Az itt felsorolt mindössze 10 lelőhely

közül 2 a tág értelemben vett Bakony hegység területére esik /2. ábra/. Ez a ritka, erősen nedvességigényes /hygrofil/, növényi törmelék lakó /phytodetriticol/ szervezet ritka színezőelemként jelentkezik mint a Kárpát-medence, mind a Bakony faunájában.

Velleius dilatatus /FABRICIUS, 1787/ - Áréája GANGLBAUER /1895/, BERHAUER SCHUBERT /1916/ szerint Észak és Közép-Európa. WINKLER /1924-32/, SCHEERPELTZ /1933/, HORION /1965/ közlései nyomán azonban Szibérián keresztül eléri Japán és Kínát is.

KUTHY /1896/ faunaterületünkről a következő előfordulásait sorolta fel: Budapest, Gyalu, Kassa, Kolozsvár, Com. Mármaros, Segesvár, Szécsrégen. A budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében őrzött Kárpát-medencei példányai a következők: II/1: Barnáda, L., Budapest: Kamaraserdő 2 db, Pilis-hegy, MI II/2: Nagybátany, 1937. M6., Parád, 1927. Bo. III/1: Trencsén, L. VI/1: Pécs, 1911. IX. 17. Kf.+ Erdély, Fu.,+ Hungária, 2 db. F. - A 11 példányul képviselt 9 lelőhely közül 1 a tág értelemben vett Bakony hegység területére esik. /2. ábra/.

Ritkasága feltehetően összefügg sajátos életmódjával, amely a lódarazsfészkek közelségéhez kapcsolja, lehetséges, hogy a gyűjtések is ebből adódóan kisebb számuak és kevésbé eredményesek, mint más Staphylinidae fajok esetében. Ritke és érdekes színezőeleme a Bakony faunájának.

Quedius balticus KORGE, 1960 - Elterjedése ma még közel sem tekinthető tisztázottnak, LOHSE /1964/ a Keleti-tenger partvidékéről és Mark Brandenburgból jelezte, HORION /1965/ Ausztria, Anglia, Dánia, Dél-Svédország, Franciaország és Németország területéről közölte. Azóta már Magyarországról is sikerült kimutatnunk TÓTH /1983/ a Hortobágyról és most a Bakony hegységből: Balatonfüredről /3. ábra/. Feltehető, hogy ez a ritka, sztenók szervezet, amely szélsőségesen nedvességigényes /hygrofil/, mocsárlakó /peludicol/ egyenlőre mint nagyon ritka színezőelem, faunaterületünk más pontjairól is előkezik a további kutató munka során. Meghatározását nehezíti, hogy teljes biztonsággal csak a him példányok ismerhetők fel az aedeagus vizsgálata alapján.

Quedius meridiocarpaticus SMETANA, 1958 - Előfordul Közép-, Dél, Délkelet-Európában - így Ausztria, Bulgaria, Csehszlovákia, Dalmácia, Görög és Törökország területén - továbbá a Krim-félszigeten és Kisázsiaiban. SMETANA /1958/ és HORION /1965/ adatai szerint, Magyarországról éppen az itt szereplő Bakony, illetve Tihanyi-félszigetről származó adatok alapján közölte TÓTH /1984/. A Kárpát-medencében csak: Tihany, 1934. V. 4. Sz., 1936. VI. S. 1939. VI. 27. B1. van példányunk, irodalmi adatok a Fertő-tó Ausztriához tartozó oldaláról: Podersdorf /-Pátfalu/ /SCHEERPELTZ/ és Délkelet-Szlovákiából: Kamenny Most és Slanec /- Nagy Szalonc/ ismertek. Nagyon ritka erősen vizigényes /hygrofil/ vízpartlakó /ripicol/, növényi törmeléklakó /phytodetriticol/ szervezet, feltehetően melegkedvelő /thermofil/ és sókedvelő vagy legalábbis sótűrő. Faunánk ritka mediterrán színezőeleme.

Quedius ventralis /ARAGONA 1830/ - Áréája GANGLBAUER /1895/, BERNHAUER SCHUBERT /1916/: Anglia, Dél-Németország, Felső-Olaszország, Franciaország, Hollandia. WINKLER /1924-32/, SCHEERPELTZ /1933/: Nyugat és Közép-, valamint Dél-Európa és a Földközi-tenger vidéke. HORION /1965/ kiemelve szigetszerű előfordulását és ritkaságát Nyugat, Közép és Dél-Európából ismerteti. Faunaterületünkről KUTHY /1896/ mindössze 3 lelőhelyét közölte: Budapest, Szöllőske, Zirc. A budapesti Természettudományi Múzeum gyűjteményében a következő példányait találta: I/2: Magyaróvár, 1942. VI. 26. Rv. II/1: Zirc, 1886. F. II/2: Aggtelek: Bibictőbőr környéke, 1953. IX. 22. K. IV: Herkulesfürdő, 1913. VII. St., 1931. V. St. /3. ábra/. Mint ritka, érdekes színezőelem mint a Bakony, mind a Kárpát-medence faunájában jelentőséggel bír, bakonyi előfordulása egyike a legrégebbieknek a tárgyalt 2 alcsoaldból.

Az 5. ábrán további 3 érdekes mediterrán faj lelőhelyadatai vannak a térképen feltüntetve: Ocyopus mus /BRULLÉ/, Ocyopus pedator /GRAVENHORST/ és Philonthus intermedius /BOISDUVAL LACORDAIRE/. Ezek részletesebb ismertetésére itt nem kívánok kitérni. Hasonlóan a 6. ábrán a Bakony hegység területén a térképázlaton bemutatott ökológiai szempontból igen jellemző és érdekes sztenók, montán, sylvicol Philonthus fuscipennis /MANNERHEIM/, Philonthus mannerheimi /FAUVEL? Platydracus calcocephalus /FABRICIUS/, Quedius boops /GRAVENHORST/ és Quedius ochropterus ERICHSON fajokhoz.

A 4. ábrán a már kiemelten is ismertetett Othius leveiusculus STEPHENS fajon kívül, ritka előfordulásait területi megoszlását kívántam a térképen bemutatni az Emus hirtus /LINNAEUS/, Ontholestes haroldi /EPPELSHEIM/, Dinot-

henarus pubescens /DE GEER/, *Ocyopus compressus* /MARSHAM/ fajok esetében a Bakony hegységre és állatföldrajzi kistájaira vonatkozóan.

IRODALOM — LITERATUR

- BERNHAEUER, M. et SCHUBERT, K. /1914-1916/: Staphylinidae I. - in: Junk, W. et Schenkling, S.: *Coleopterum Catalogus*. - Berlin /1914/ 5/57/: 289 - 408; /1916/, 5/67/: 409-498.
- BLACKWELDER, E.R. /1952/: The generic names of the beetle family Staphylinidae with an essay on genotypy. - United States Nat. Mus. *Smithsonian Inst.*, 200: 1-483.
- BORDONI, A. /1972/: Note sugli Xantholinus dell Ungheria /Col. Staphylinidae/ e descrizione die due Nuove Specie. - Estr. dal Bollettino dell'Associaz. Romana di Entomologia, 27/3-4/: 44 - 51.
- BULLA, B. /1962/: Magyarország természeti földrajza. - Budapest, 1 - 424.
- COIFFAIT, H. /1972/: Coléoptères Staphylinidae de la Région Paléarctique occidentale. II. Xantholininae et Leptotyphlininae. - *Pubbl. de la Nouv. Rev. d'Entomologie /suppl./*, 1-626.
- COIFFAIT, H. /1974/: Coléoptères Staphylinidae de la Région Paléarctique occidentale. III. Philonthini et Staphylinini. - *Pubbl. de la Nouv. Rev. d'Entomologie /suppl./*, 1-593.
- COIFFAIT, H. /1978/: Coléoptères Staphylinidae de la Région Paléarctique occidentale. VI. Staphylininae, Quediini; Paederinae, Pinophilini. - *Pubbl. de la Nouv. Rev. d'Entomologie /suppl./*, 364 pp.
- DUDICH, E. /1954/: Állatföldrajz I - II. Kézirat. - Budapest, 1 - 98., 1-204.
- GANGLBAUER, L. /1895/: Die Käfer von Mitteleuropa. II. - Wien, 1 - 880.
- HOPFFGARTEN, M.v. /1876/: Berichte über Entomol. Excursionen nach einigen Comitaten Ungarns. - Deutsche Ent. Zeitschr., 337 - 343.
- HORIOM, A. /1965/: Faunistik der Mitteleuropäischer Käfer. Staphylinidae II. - Überlingen-Bodensee, 10: 1 - 335.
- KUTHY, D. /1896/: Coleoptera. in: Fauna Regni Hungariae. - Budapest, 1 - 213.
- LICHTNECKERT, F. /évsz. nélkül/: Gyűjtőnapló - Kézirat.
- LOHSE, G.A. /1964/: Staphylinidae I. - in: Freude, H., Harde, K.W. Lohse, G. A.: Die Käfer Mitteleuropas. - Krefeld, 4: 1-264.
- PAPP, J. /1968/: A Bakony hegység állatföldrajzi viszonyai. - A Veszprém megy. Muz. Közl., 7: 251 - 314.
- REDL, G. /1894/: Jegyzék 1. - Tapolca, 1-9.
- REITTER, E. /1909/: Fauna Germanica. - Die Käfer des Deutsches Reiches II. - Stuttgart, 1 - 392.
- SCHNEERPELTZ, O. /1933/: Staphylinidae II. in: Junk, W. Schenkling, S. /1933-34/: *Coleopterum Catalogus*. - Berlin, 6/129/: 989 - 1500.
- SCHNEERPELTZ, O. /1968/: Coleoptera: Staphylinidae. in: Fauna Austriae. 15: 1-279.
- SZEKESSY, V. /1943/: Die Koleopteren-Fauna der Halbinsel Tihany. - *Magy. Biol. Kut. Int. Munkái*, 15: 358 - 399.
- SMETANA, A. /1958/: Staphylinidae I. in: Fauna C.S.R. 12.- Praha, 1-435.
- TÓTH, L. /1980/: A Bakony hegység Holyva - /Col.: Staphylinidae/ faunájának alapvetése, I. - A Veszprém megy. Muz. Közl., 7: 251 - 314.
- TÓTH, L. /1982/: A Bakony hegység holyvafaunájának alapvetése II. /Coleoptera: Staphylinidae, Paederinae/ - Folia Mus. Hist.-Nat. Bakonyiensis, 1: 120-138.
- TÓTH, L. /1983/: Staphylinidae /Coleoptera/ from the Hortobágy, II. - In: Mahunka, S. /ed/: The Fauna of the Hortobágy National Park, II. - Akadémiai Kiadó, Budapest, 179-195.
- TÓTH, L. /1984/: Holyvák VII. - Staphylinidae VII. in: Fauna Hungariae, 7/11/: 1-142.
- WACHSMANN, F. /1907/: Pápa és vidékének bogárfaunája. - *Rov. Lapok*, 14: 11-23.
- WINKLER, A. /1924-32/: *Catalogus Coleopterum Regionis Palearcticae*. - Wien, 1 - 1968.

DIE GRUNDZÜGE DER KURZFLÜGLER-FAUNA DES BAKONY- GEBIRGES III. (COLEOPTERA: STAPHYLINIDAE)

Im Rahmen des Forschungsprogrammes "Das Naturbild des Bakony-Gebirges" untersuchte der Verfasser mit Unterstützung des Bakonyer Naturwissenschaftlichen Museums in Zirc die Kurzflügler - Fauna des Bakony-Gebirges.

Dieser dritte Teil enthält die Bakonyer Angaben der 2 Unterfamilien: Xant-

holinae und Staphylininae. Der Verfasser bestimmte das Material - etwa 20 000 exemplare - des Naturwissenschaftliches Museum in Budapest, und des Naturwissenschaftliches Museum in Zirc. Das ganze Material stammt aus dem Karpaten - Becken. Vollständigkeitshalber wurden nicht nur die Angaben der untersuchten Materials angegeben, sondern auch die Angaben der Facharbeiten, Detailstudien bis beinahe 100 Jahre zurückgehend. Die letzteren Angaben sind in Klammern gesetzt, und wo es notwendig war, mit einer entsprechenden kritischen Auswertung versehen. So war es möglich vom Gebiete des etwa 4 000 km² grossen Bakony - Gebirges aus die 2 Unterfamilien 25 Gattungen und 111 Arten nachzuweisen.

Die Arbeit beschränkt sich nicht nur auf die blosser Aufzählung der Arten, sondern sind nach der Artnamen die heute bekannten Verbreitungsareale, die Lebensweise und die phenologischen Daten, und noch nach den Buchstabenzeichen der zoogeographischen Kleingebiete des Bakony - Gebirges folgt alphabetisch die eingehende Mitteilung der Fundortzettel-Daten.

Aus dem Gebiet des Bakony-Gebirges war der Fundortnachweis von 106 Arten durch Belegexemplare möglich, nur eine Angabe fraglich: *Philonthus coerulescens* /BOISDUVAL&LACORDAIRE/ = /bodemeyeri EPPELSHEIM/. Das Vorkommen der 5 aus Literaturangaben bekannten Arten sind fast sicher verlässlich.

Zu einen umfassenden zoogeographischen und faunagenetischen Auswertung sind die Angaben nach dem Verfasser noch nicht genügend. So die kurze analytische Auswertung des Materials dehnt sich nur auf der geographischen Verbreitung, der ökologischen Ansprüche, die Fragen der Gebundenheit der Arten zum zoöcönologischen Niveau aus.

Im untersuchten Material *Othius laeviusculus* STEPHENS, *Philonthus ebeninus* /GRAVENHORST/, *Acylophorus glaberrimus* /HERBST/, *Velleius dilatatus* /FABRICIUS/, *Quedius balticus* KORGE, *Quedius meridiocarpaticus* SMETANA, *Quedius ventralis* /ARAGONA/ in faunistisch - zoogeographischen Hinsicht als interessant, darum kam es im Zusammenhang mit diesen zu einer gesonderten Bekanntgabe /Abb. 1 - 3/. Die Verbreitung der seltenen *Othius laeviusculus* STEPHENS, *Emus hirtus* /LINNAEUS/, *Ontholestes haroldi* /EPPELSHEIM/, *Dinothenarus pubescens* /DE GEER/, *Ocypus compressus* /MARSHAM/ Abb. 4/ - die Mediterrane *Ocypus mus* /BRULLÉ/, *Ocypus pedator* /GRAVENHORST/, *Philonthus intermedius* /BOISDUVAL & LACORDAIRE/ /Abb. 5./ - Die Montane-Sylvicol *Philonthus fuscipennis* /MANNERHEIM/, *Philonthus mannerheimi* FAUVEL, *Platydracus calcocephalus* /FABRICIUS/, *Quedius boops* /GRAVENHORST/, *Quedius ochropterus* ERICHSON /Abb. 6/ Arten in der Karte veranschaulicht.

A szerző címe /Anschrift des Verfassers/:

Dr. Tóth László
1088 Budapest
Baross u. 13.